

ESQUEMES

Història d'Espanya – Segle XIX

ÍNDEX

La Monarquia Hispànica i Catalunya a la segona meitat del segle XVIII p. 3

Espanya davant la Revolució Francesa (1789 - 1808)

La invasió napoleònica i la Guerra del Francès

Les Corts de Cadis i la Constitució de 1812

El regnat de Ferran VII: absolutisme i liberalisme

La independència de les colònies americanes

La fallida de la Hisenda i la qüestió dinàstica

La configuració de l'Estat liberal a Espanya (1833-1874) p. 13

Les Regències i La Primera Guerra Carlina

L'inici de la revolució liberal i la desamortització

Els corrents ideològics del segle XIX: el liberalisme

L'època del govern del moderats i la crisi del règim

El Sexenni Democràtic (1868-1874) p. 23

La Revolució de 1868

La Monarquia d'Amadeu I de Savoia

La Primera República Espanyola i el final del sexenni

Transformacions agràries i procés industrialitzador (S. XIX) p. 27

La demografia espanyola i catalana del segle XIX

Transformacions i crisis en l'agricultura espanyola

Vapor i cotó a la indústria catalana

La siderúrgia i la construcció del ferrocarril

Proteccionisme o lliurecanvi: la política econòmica del XIX

Resum sobre l'Economia espanyola durant el segle XIX

Societat i moviments socials al segle XIX

p. 39

Els canvis socials a les classes dirigents: nobles i burgesos

La transformació de les ciutats

El naixement de l'associacionisme obrer

Revolucionaris a Espanya: marxistes i anarquistes (I)

Revolucionaris a Espanya: marxistes i anarquistes (II)

L'època de la Restauració Borbònica

p. 49

La Restauració i la Constitució de 1876

Les bases del sistema de la Restauració

La política del torn dinàstic i les seves oposicions

La Guerra de Cuba: el final d'un Imperi

Crisi i proteccionisme a finals del segle XIX

Orígens i consolidació del catalanisme polític

p. 59

La Renaixença i els orígens del catalanisme polític

De Valentí Almirall a les Bases de Manresa

La Lliga Regionalista i el catalanisme conservador

Altres materials d'interès per a la Història d'Espanya dels segles XVIII i XIX

Arbre genealògic dels Borbons espanyols

p. 65

Font: <http://www.xtec.cat/~jcaste16/historia%20d%27espanya.htm>

La Monarquia Hispànica i Catalunya a la segona meitat del segle XVIII

La monarquia dels **Borbons** a la segona meitat del XVIII
Carles III (1759 – 1788)
Carles IV (1788 – 1808)

FACTORS DE CANVI

Manteniment d'un gran Imperi colonial al continent americà i al Pacífic.

Plena vigència de la monarquia absoluta i de la divisió estamental de la societat.

Economia fonamentalment agrària i rural, i manteniment de les relacions feudals.

A l'exterior

- La Revolució Industrial a Anglaterra (1780 ...)
- La Revolució Francesa (1789-1799)

A l'interior

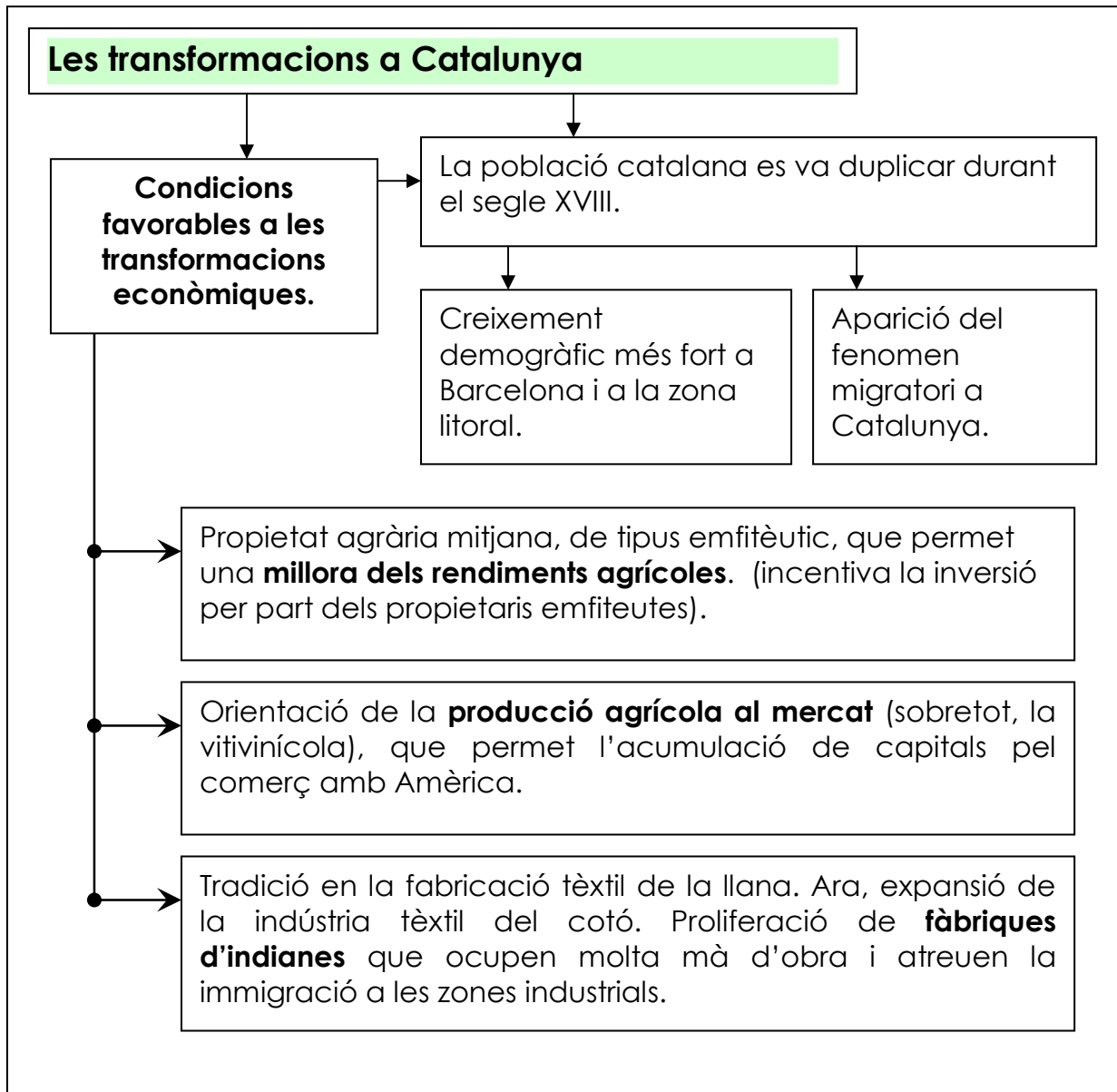
- Creixement demogràfic desigual i transformacions econòmiques.
- Política reformista de Carles III ("*despotisme il·lustrat*")

Limitacions a la transformació social i econòmica d'Espanya

Immobilitat en el mercat de les terres de conreu (majoria de terres vinculades i amortitzades). Rendiments agrícoles molt baixos i preus alts // Introducció de nous conreus (patata, blat de moro ...).

Fort poder econòmic, social i ideològic de l'Església, contrària a la introducció de qualsevol tipus de canvi en l'ordre establert.

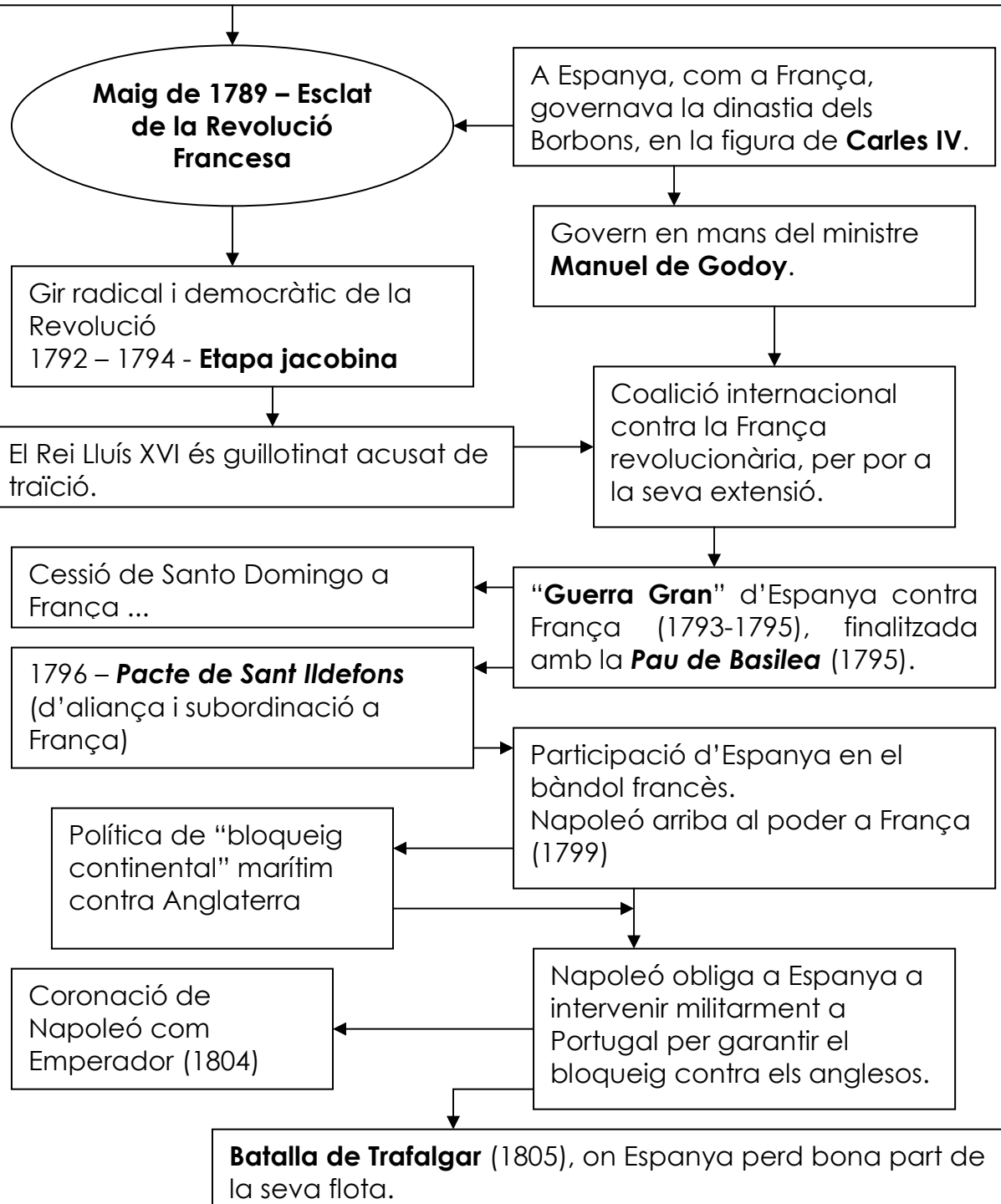
Economia agrària de subsistència, caracteritzada per una forta càrrega impositiva, de tipus feudal, la concentració de la propietat i una important proletarització (jornalers sense terres) i sense una orientació suficient de la producció per al mercat.

Espanya davant la Revolució Francesa

França – 1789

Desastrosa situació de les finances + esperit il·lustrat + manteniment de formes polítiques (absolutisme), socials (societat estamental) i econòmiques (feudalisme).

La invasió napoleònica i la Guerra del Francès

Espanya i França signen el **Tractat de Fontainebleau** (1807), pel qual Espanya admet que un exèrcit francès entri al seu territori pels Pirineus amb l'objectiu militar de la **invasió de Portugal**.

Gener de 1808 – Les tropes napoleòniques inicien el seu desplegament pel territori espanyol.

Març de 1808 – **Motí d'Aranjuez**. La família reial prepara el seu trasllat al sud peninsular. Es produeix un motí popular contra Godoy.

Les Abdicacions de Baiona. Napoleó obliga a Ferran a retornar la corona al seu pare i finalment a ambdós a cedir-la al propi Napoleó.

El rei destitueix **Godoy** i després abdica en el seu fill **Ferran**. Napoleó convoca ambdós a **Baiona** per resoldre el conflicte creat.

Napoleó convocà Corts a Baiona, on es proclama **l'Estatut de Baiona**, de signe liberal i modernitzador.

Napoleó nomena nou Rei d'Espanya al seu germà **Josep I Bonaparte**. La família reial espanyola es refugia a Roma, excepte Ferran, que es queda a França.

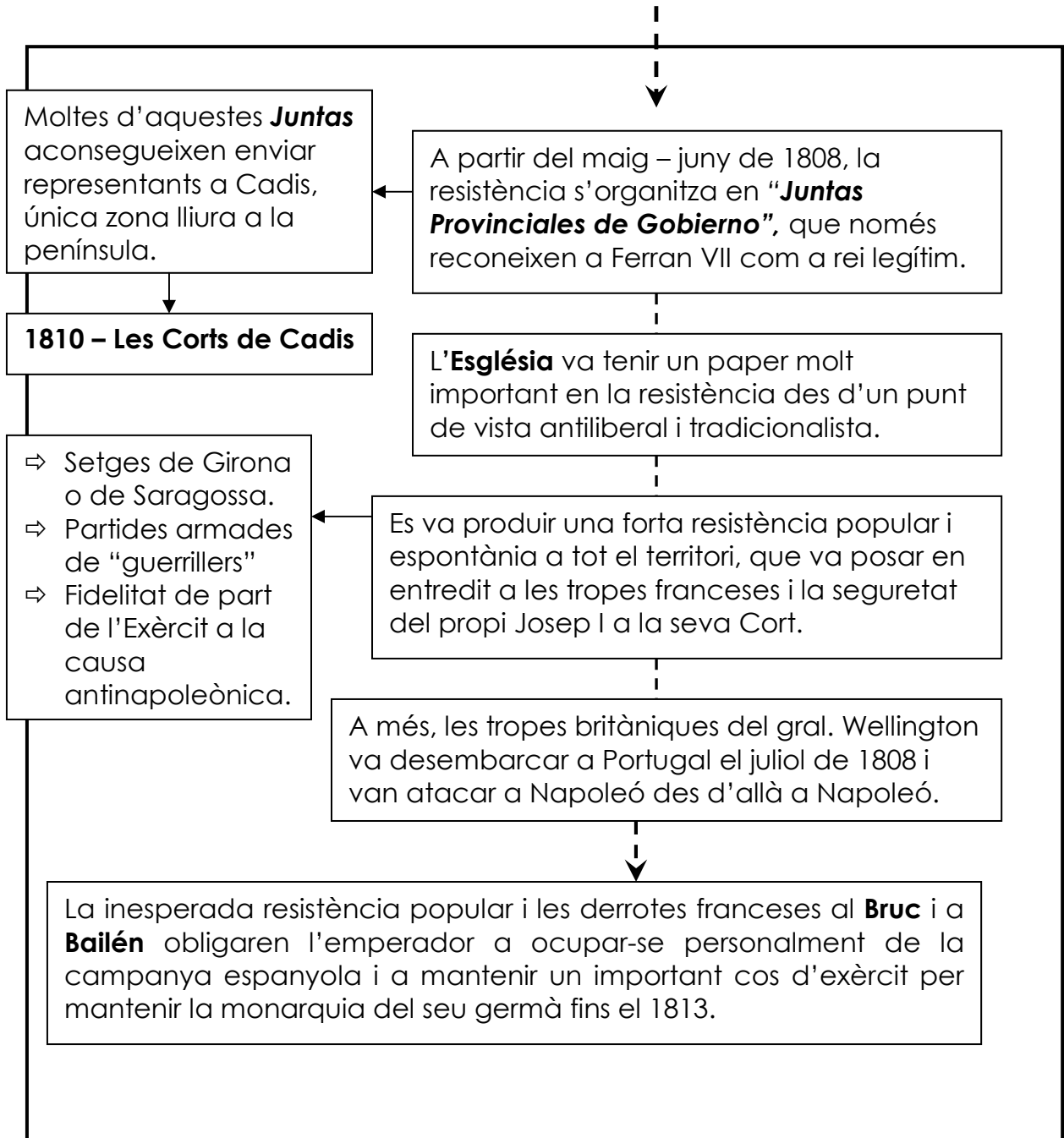
El **2 de maig de 1808** el poble de Madrid es rebel·la contra els francesos i comença la resistència violenta als invasors, que reprimeixen durament els moviments que s'escampen per tot el país.

Josep I establí la seva capital, amb l'únic suport de les tropes franceses, i d'una part de la noblesa cortesana i del funcionariat.

"Afusellaments del 3 de maig" – Inici de la rebel·lió a Madrid i posterior extensió a tot el Regne.

Una part dels funcionaris i dels intel·lectuals van donar suport a aquest nou règim de clar signe liberal i il·lustrat: els "**afrancesats**".

Inici de la Guerra del Francès (1808 – 1814)

Les Corts de Cadis i la Constitució de 1812

Monarquia de Josep I Bonaparte (1808 – 1813)

Mantinguda i assegurada per la permanència d'un exèrcit francès a la Península.

GUERRA DEL FRANCÈS (o de la INDEPENDÈNCIA)

Les tropes britàniques de **Wellington** van fustigar els francesos des de Portugal.

La guerra es basà sobretot en la **resistència popular**

Col·laboració militar espanyola amb els britànics.

Partides de gent armada o "**guerrilles**"

Setges de ciutats com Girona o Saragossa

Organització de les "**Juntas Provinciales**", que només reconeixien a Ferran com a Rei legítim, per organitzar la resistència.

Formació de la "**Junta Suprema Central**" a Cadis, convertida en **Corts** el 1810.

Formació d'un **Consejo de Regencia** degut a l'exili forçat del Rei Ferran VII.

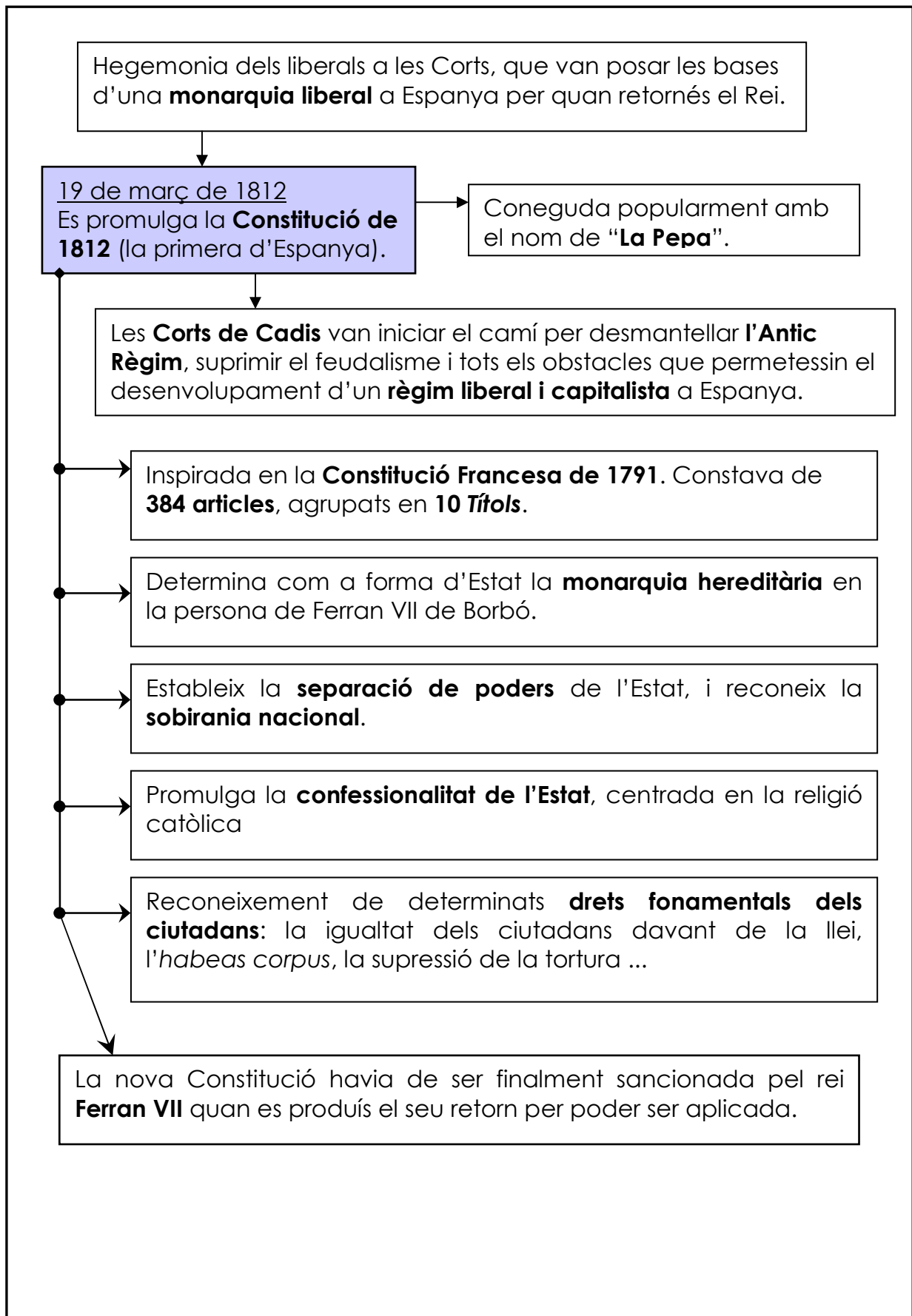
Divisió del diputats entre **liberals** i **absolutistes**.

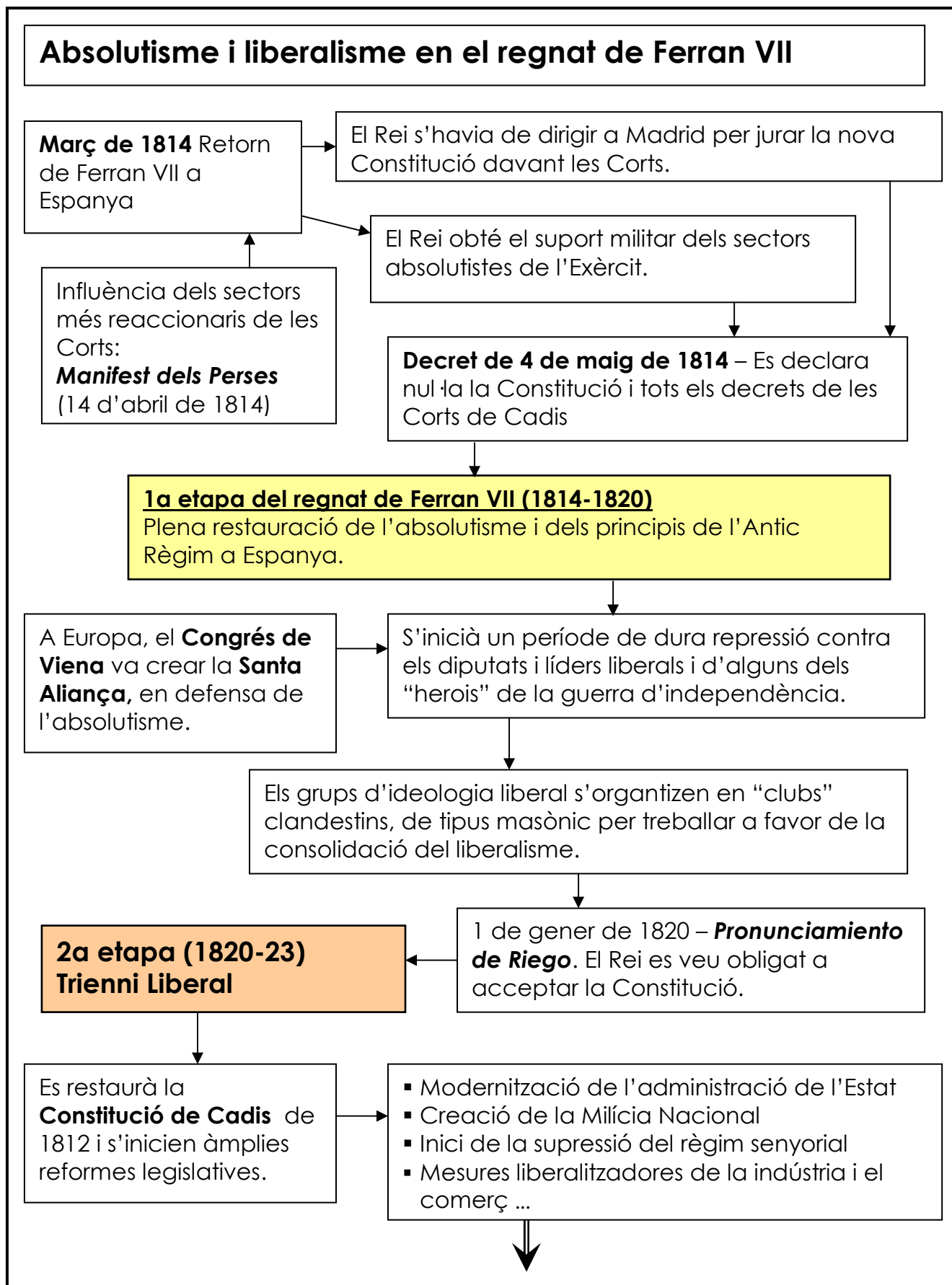
- Els **absolutistes** volen el retorn del Rei segons l'**Antic Règim**.
- Els **liberals** volen instaurar una **monarquia constitucional**.

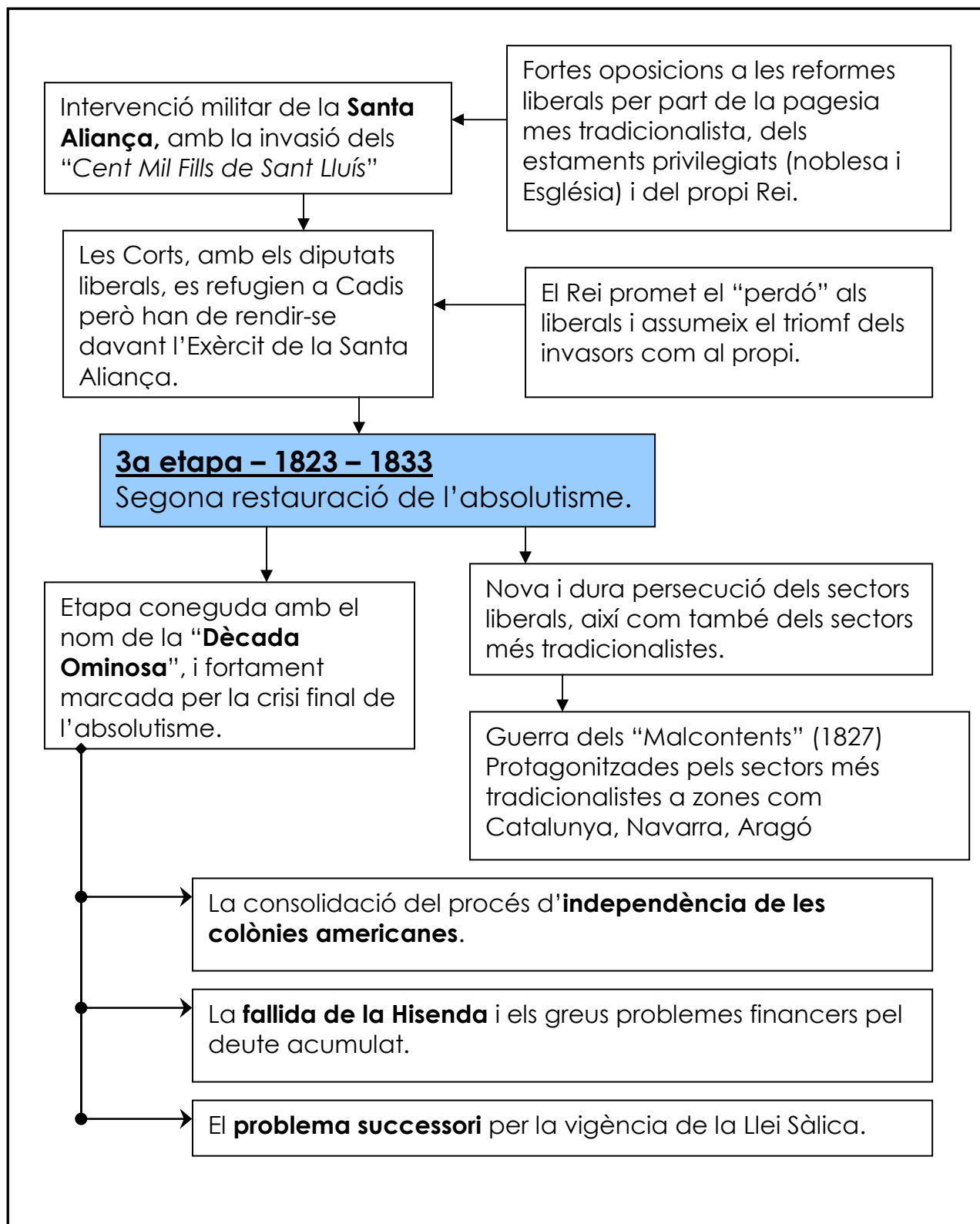
Gener de 1812 – Annexió de Catalunya a l'Imperi Francès.
Cooficialitat del català (amb el francès)

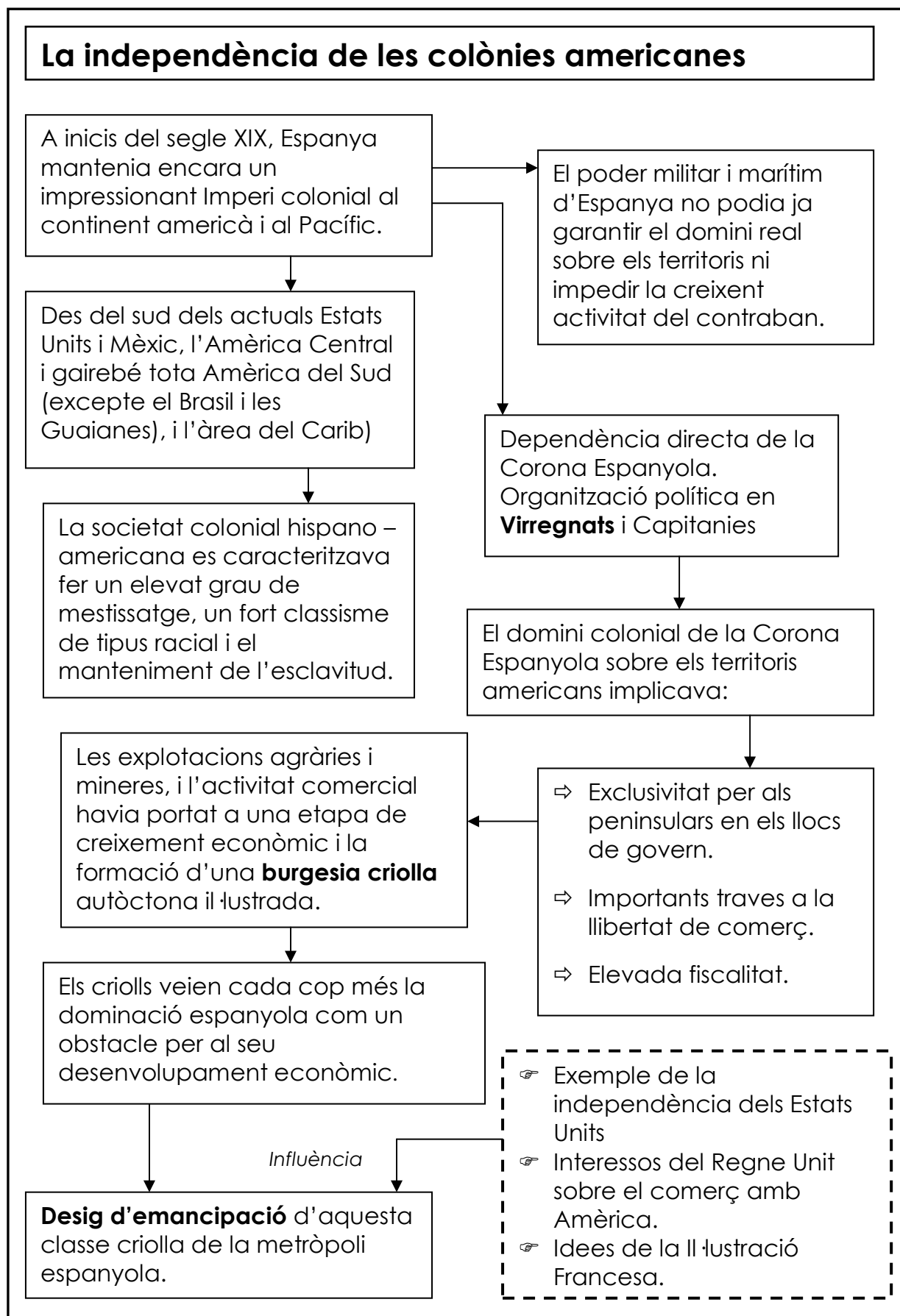
Grans derrotes franceses a Rússia. Britànics i espanyols obtenen la victòria a **Los Arapiles** (juliol de 1812)

Tractat de Valençay (finals de 1813) maig de 1814 – Napoleó reconeix Ferran VII com a Rei d'Espanya i pacta la retirada de les tropes franceses que abandonen Espanya (fins el maig de 1814).

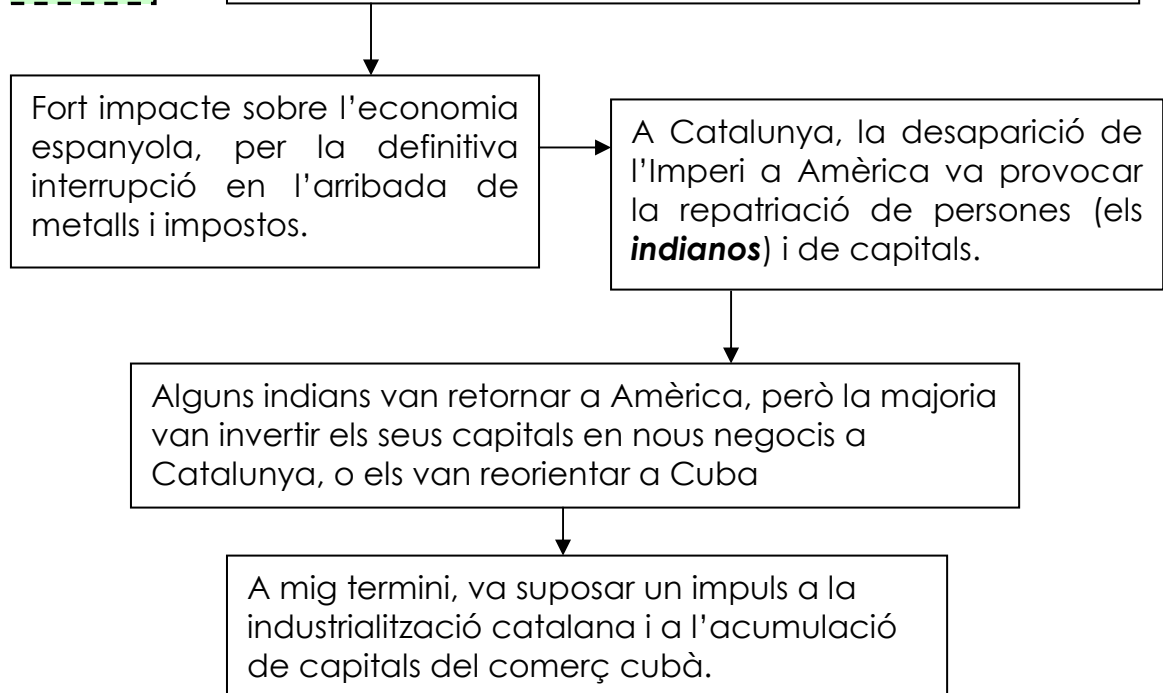
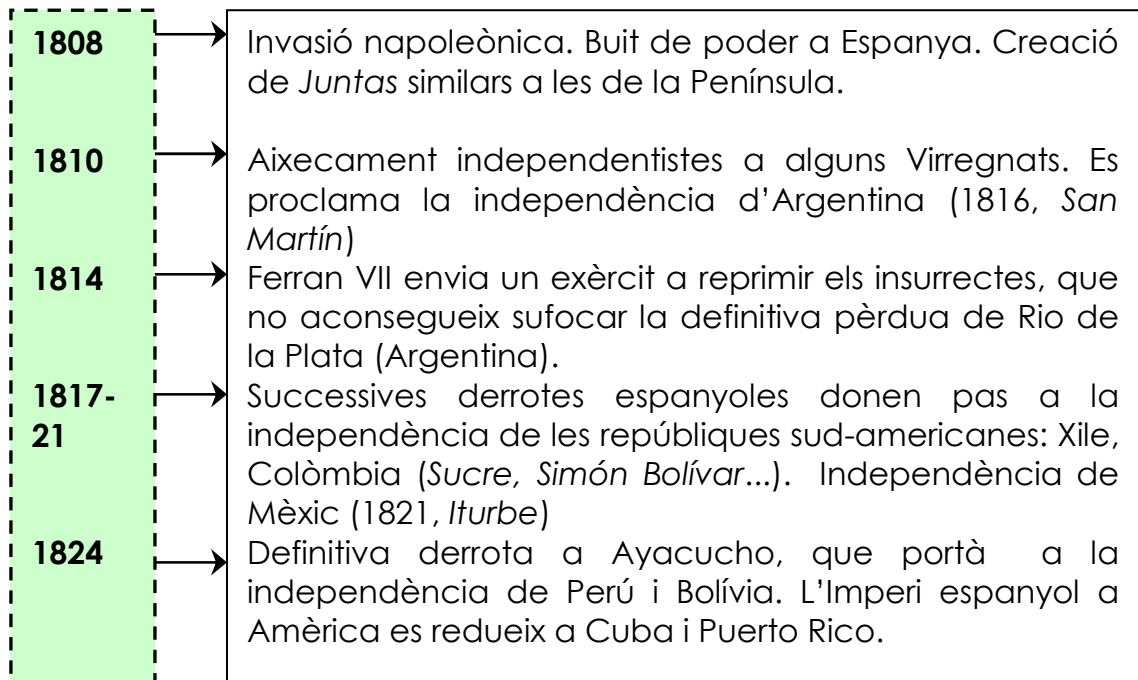

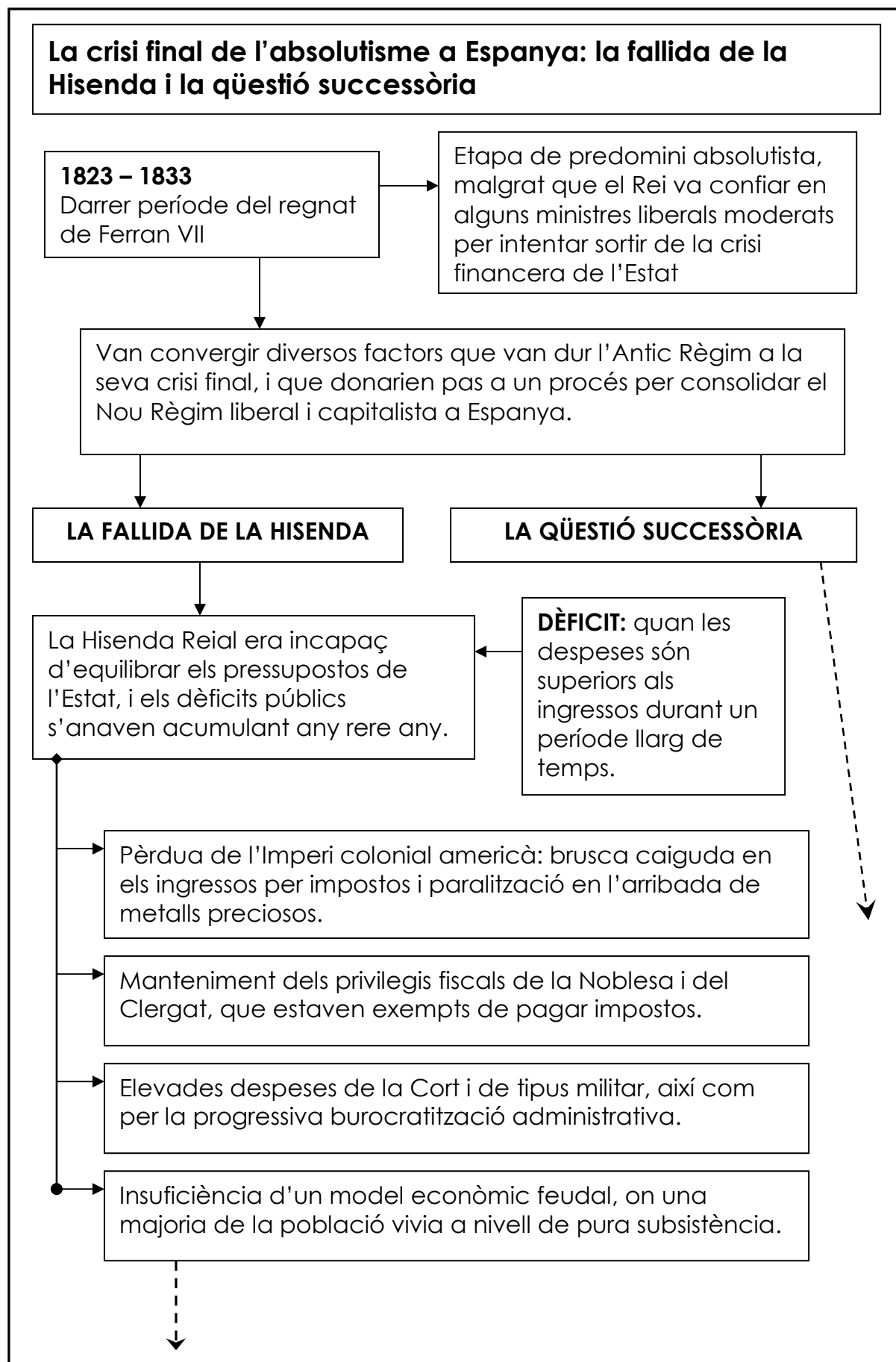

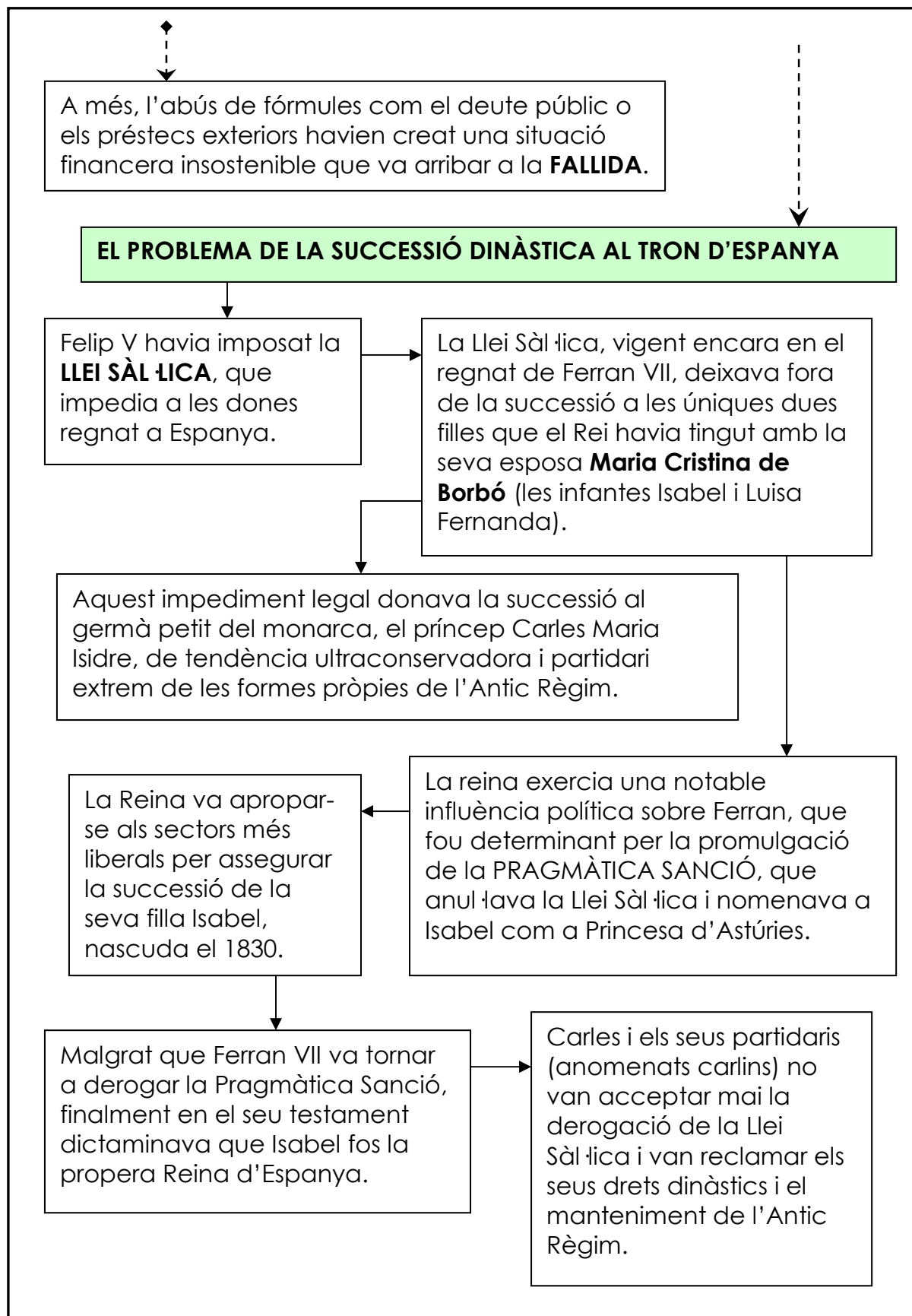

EL PROCÉS CAP A LA INDEPENDÈNCIA D'AMÈRICA

La Regència i la Primera Guerra Carlina

1833 – Mort del rei Ferran VII i proclamació de la seva filla **Isabel** com a reina d'Espanya.

La nova reina Isabel II tenia 3 anys d'edat. La seva mare, la reina **Maria Cristina**, és confirmada com a **Regent**.

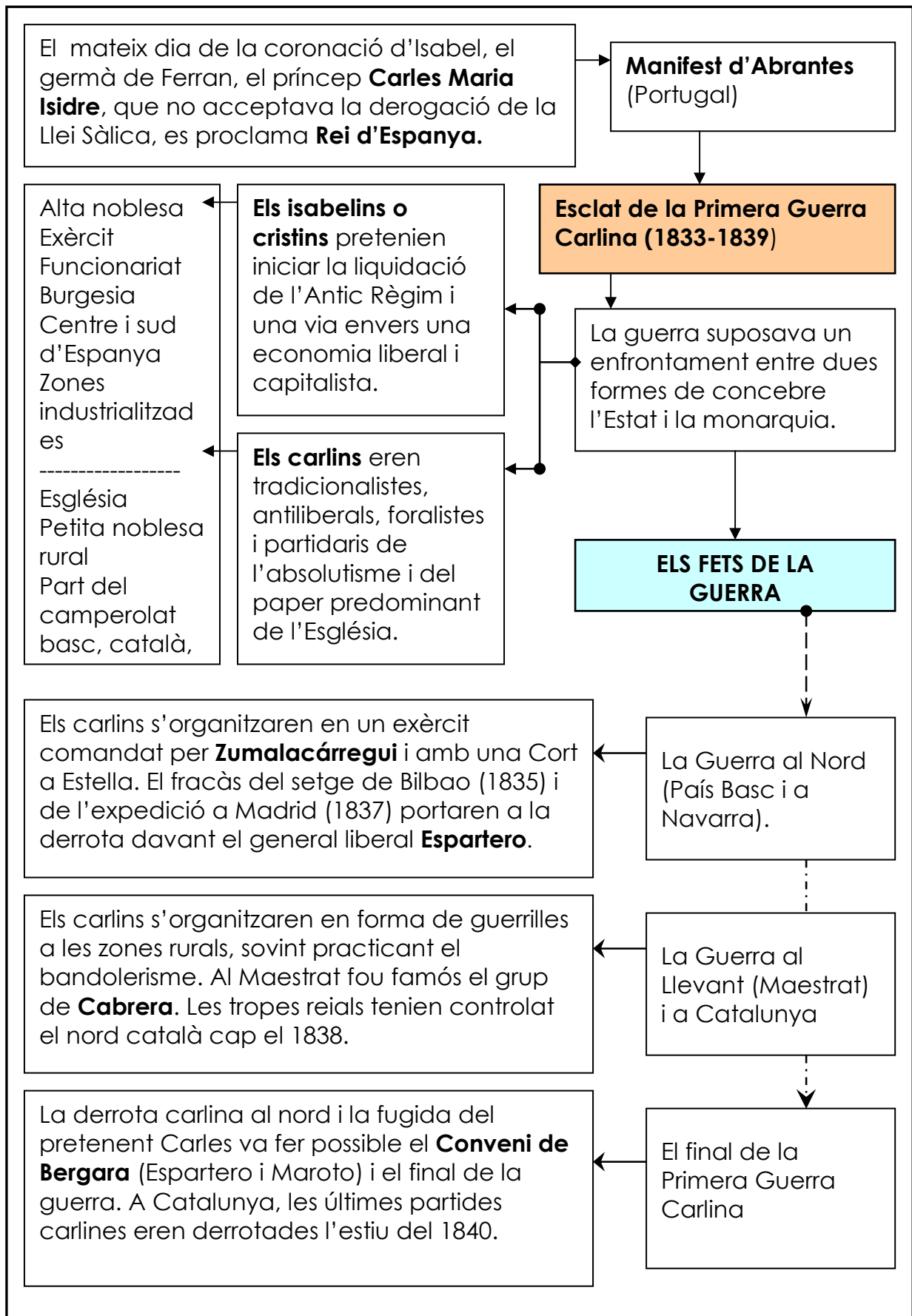
ETAPA DE LA MINORIA D'EDAT D'ISABEL II L'ÈPOCA DE LES REGÈNCIES

Regència de Maria Cristina de Borbó (1833 – 1840)

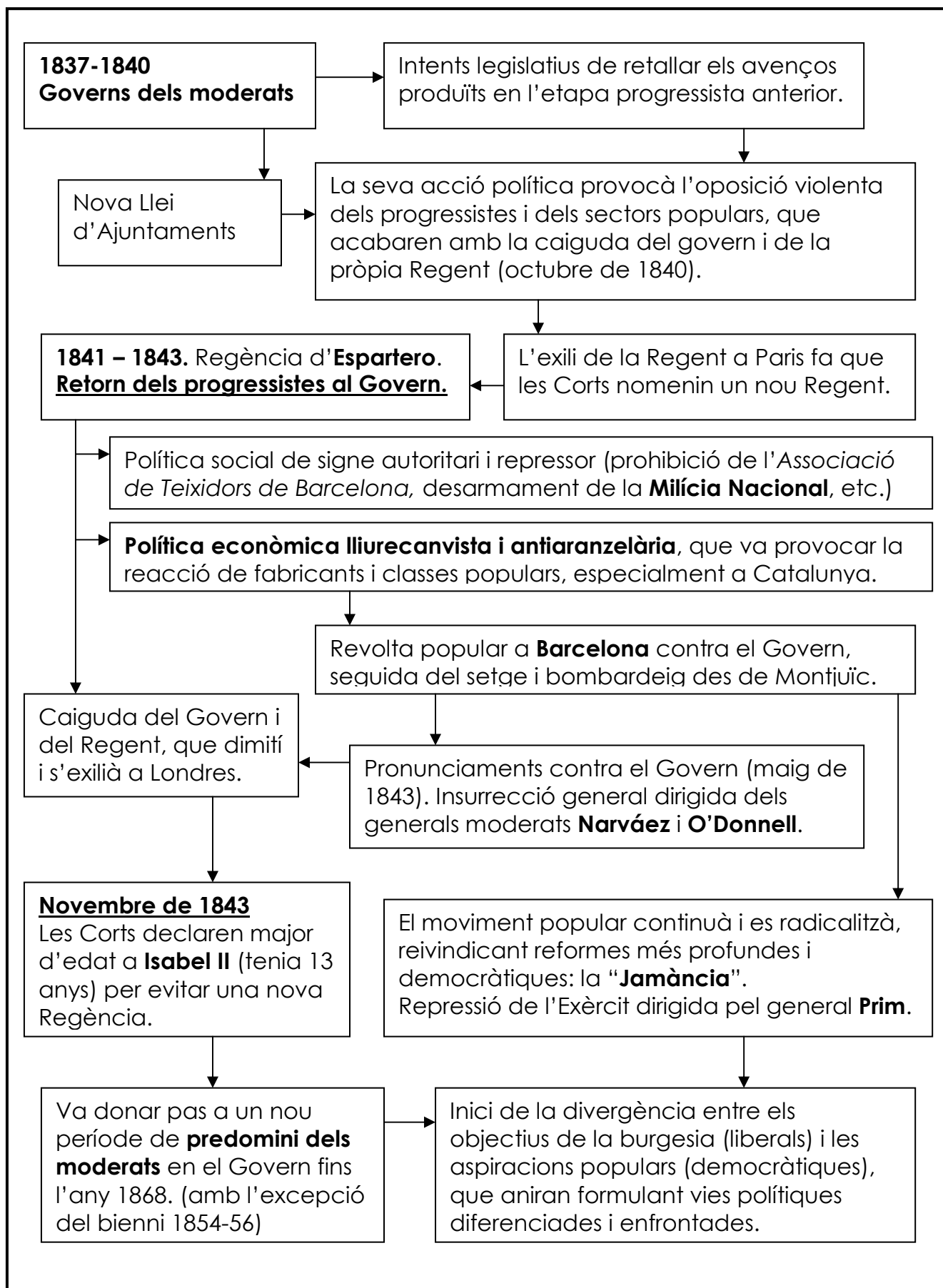
- Forta inestabilitat política. **Successió de governs** de signe liberal moderat i liberal progressista: Cea Bermúdez (1833 – 34), Martínez de la Rosa (1834 – 35), Conde de Toreno (1835), Mendizábal (1835 – 36), Isturiz (1836), Calatrava (1836 – 37) ...
 - Etapa fortament marcada per la **Guerra Carlina**, amb moments àlgids com l'expedició del pretendent Carles a Madrid el maig de 1837.
 - Presència contínua dels “**pronunciamientos**” militars, com el dels “*sergents*” de *La Granja* l'agost de 1836, que va provocar la caiguda del govern.
 - **Política centralista i uniformitzadora**, com la divisió del territori espanyol en 49 províncies el 1833.
 - Importants aldarulls socials i de caràcter obrer (com a Barcelona, amb la crema de la fàbrica Bonaplata, el 1835)
-
- 1834 – El **Estatuto Real**: carta atorgada (sobirania del Rei amb les Corts, sistema bicameral, sufragi fortament censitari ...)
 - 1837 – **Constitució de 1837**, de signe progressista.

Regència del General Baldomero Espartero (1841 – 1843)

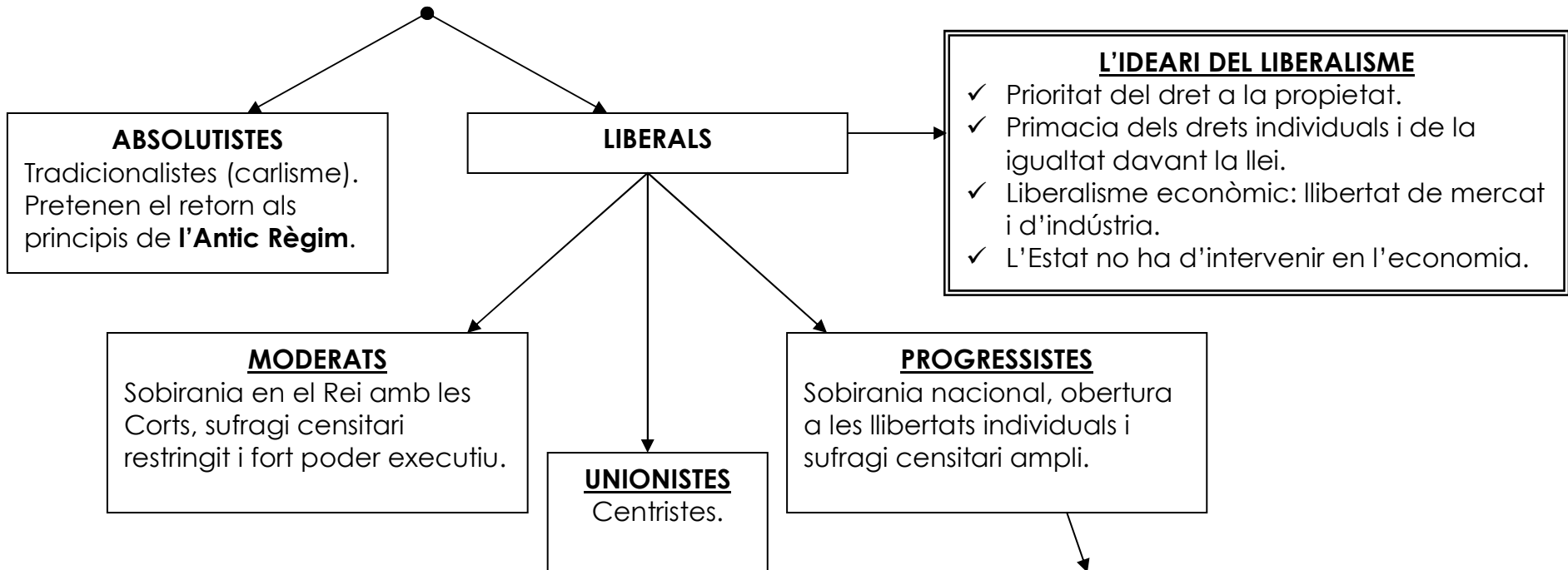
Amb l'abdicació de Maria Cristina, les Corts van nomenar Regent a Espartero, “heroi” de la Guerra Carlina i d'ideologia progressista.

IDEOLOGIES I CORRENTS POLÍTIQUES A L'ESPANYA DE MITJANS DEL SEGLE XIX

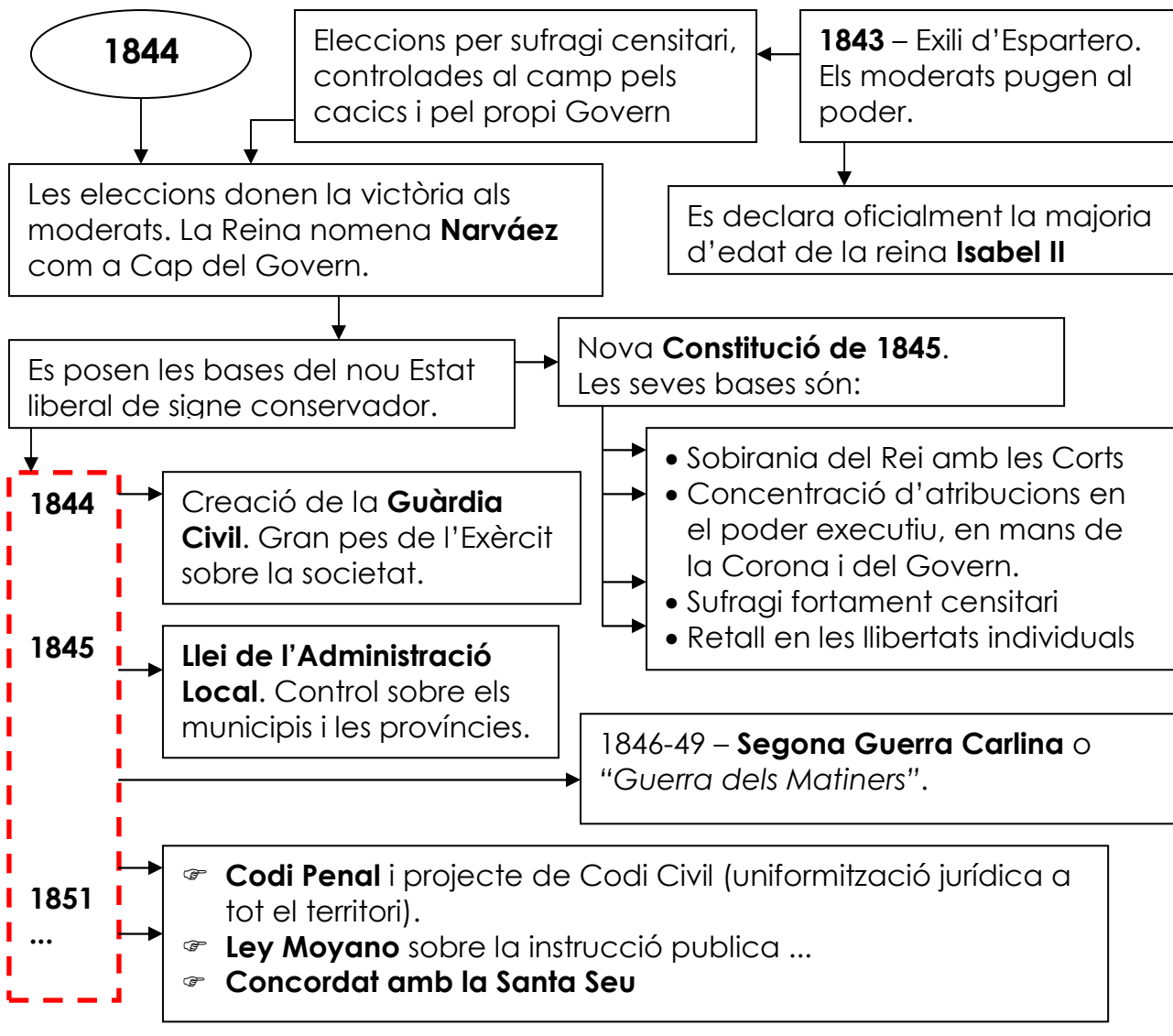
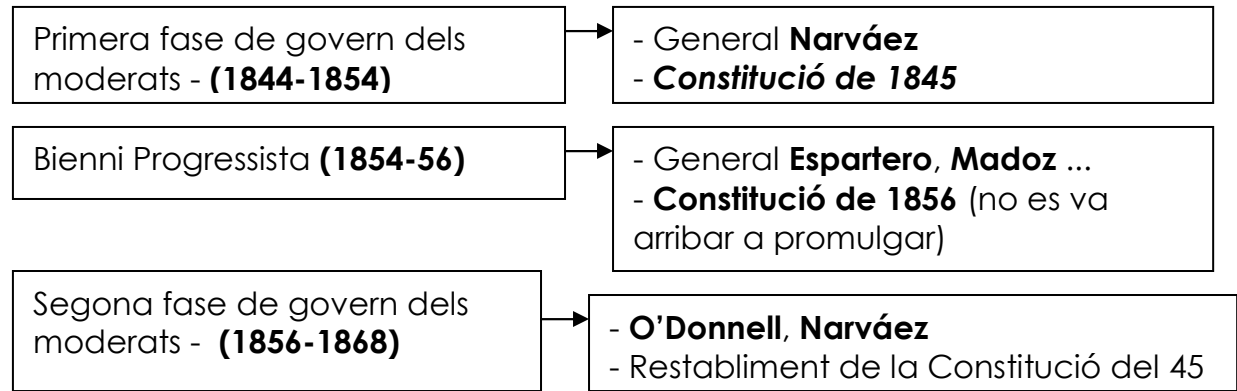
NOUS CORRENTS IDEOLÒGICS AL MARGE DEL SISTEMA

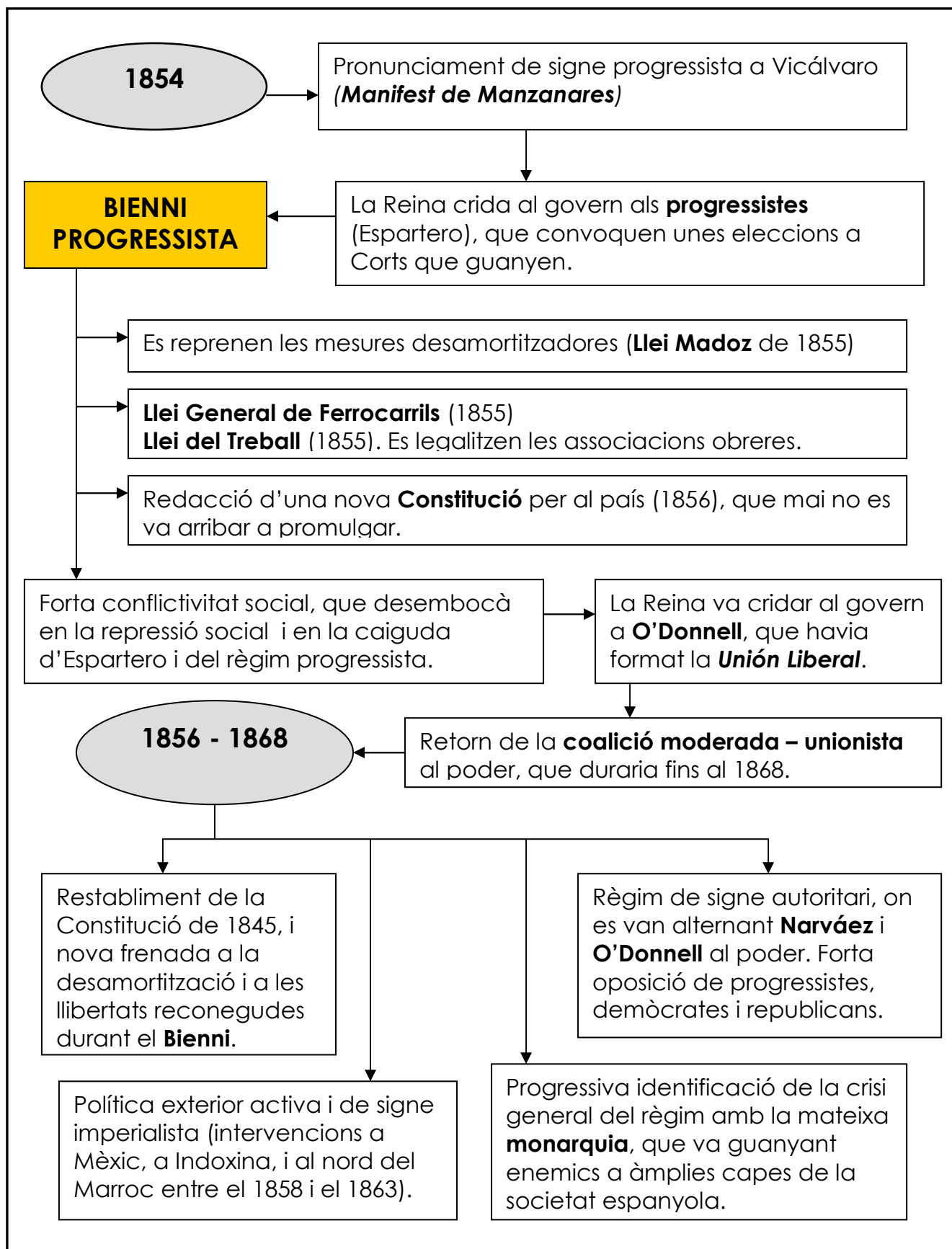
- ✓ **Els republicans** (d'ideologia demòcrata avançada, partidaris de la substitució de la monarquia per un règim republicà)
- ✓ **Els socialistes utòpics** (partidaris de substituir el capitalisme per un nou model social igualitarista per la via pacífica). A Catalunya destaca la figura de Narcís Monturiol.
- ✓ **Els socialistes científics o marxistes i els anarquistes** (partidaris de substituir el capitalisme per un nou model sense classes socials ni propietat privada per la via violenta o revolucionària).

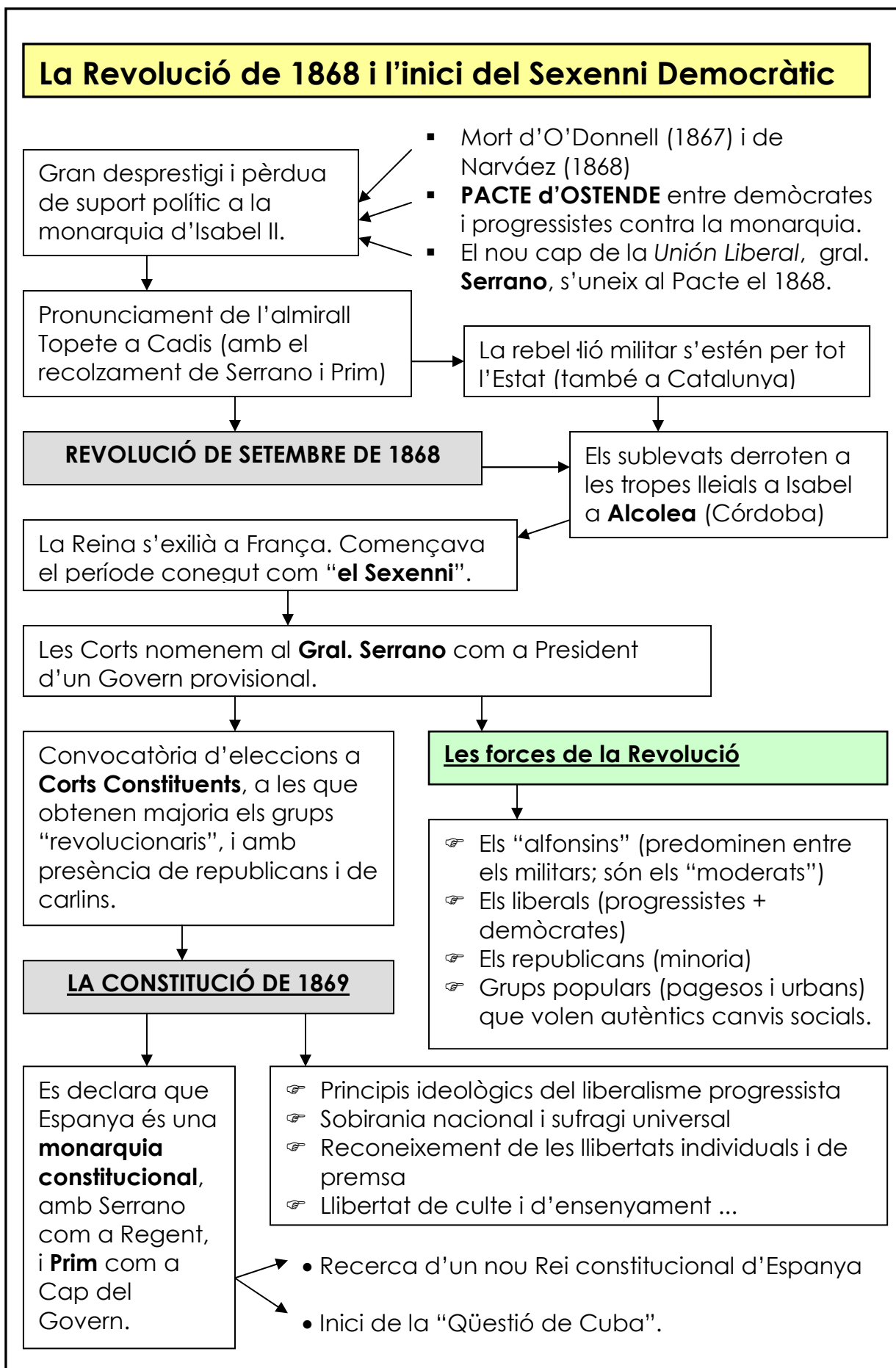
DEMOCRÀTES
Sobirania popular, sufragi universal, reconeixement de les llibertats d'opinió, d'expressió, associació ...

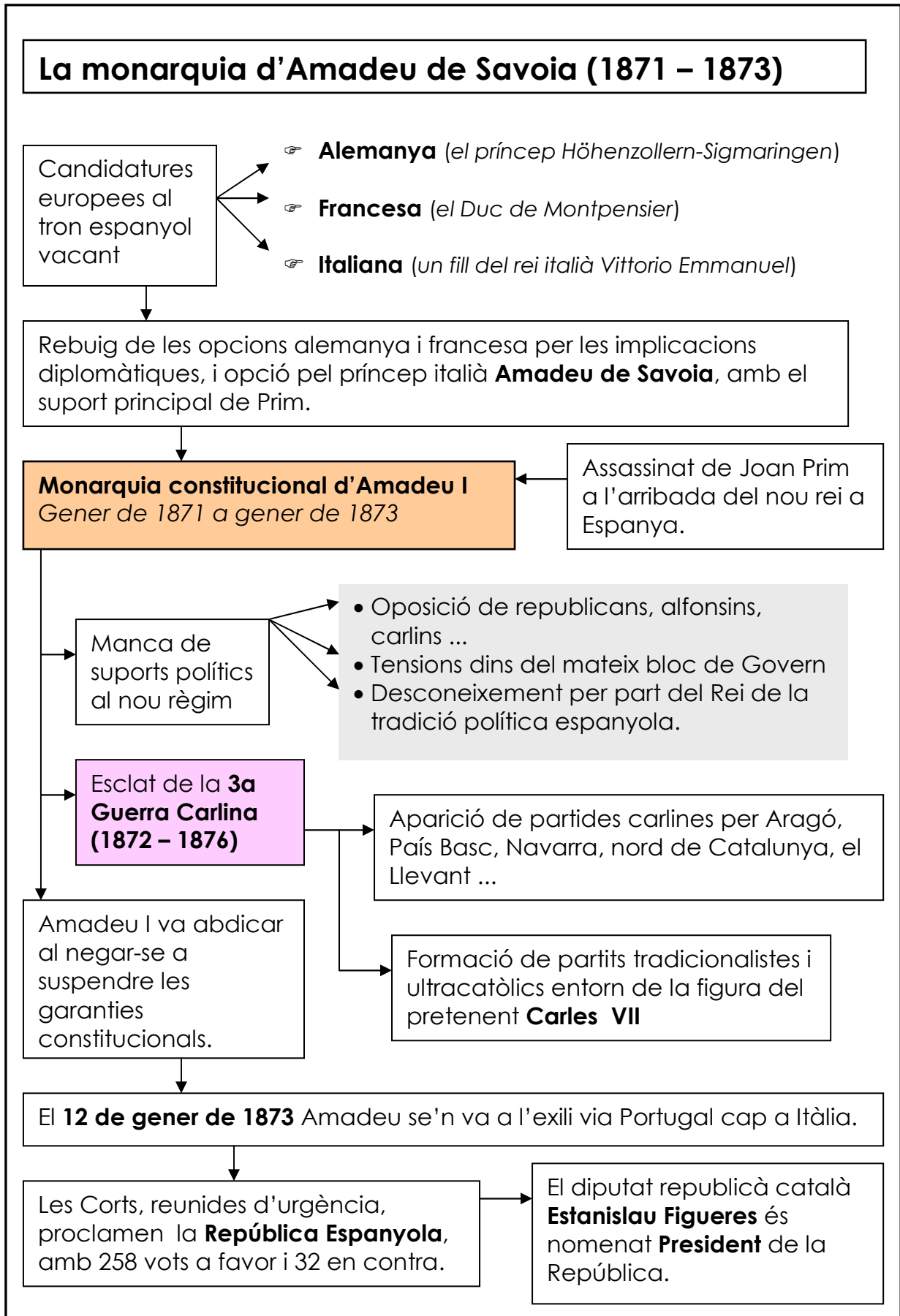
L'època dels moderats i la crisi del règim (1843-1868)

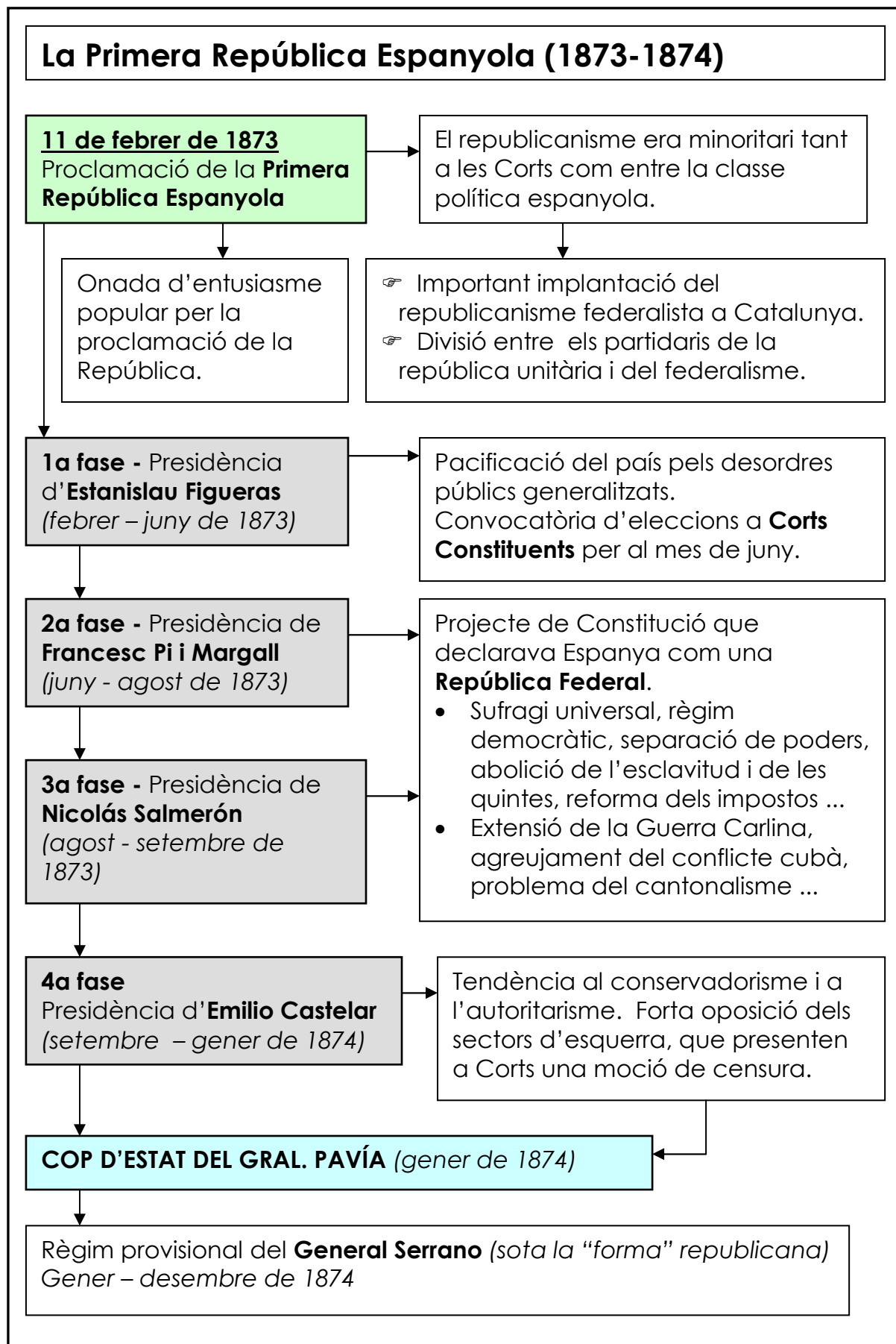
Les fases del govern dels moderats

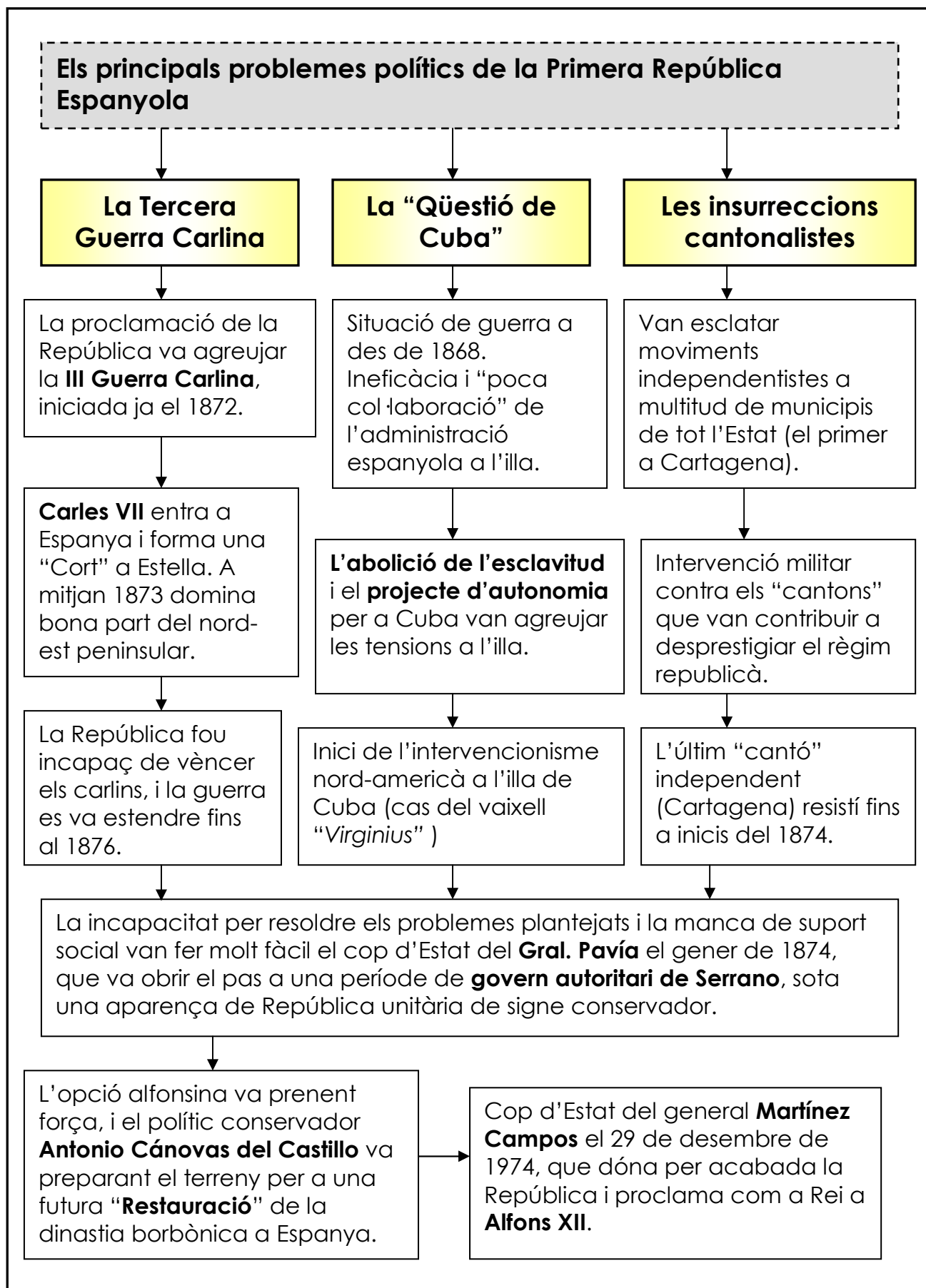

LA DEMOGRAFIA ESPANYOLA I CATALANA AL SEGLE XIX

REVOLUCIÓ DEMOGRÀFICA A EUROPA

Caiguda de la mortalitat i manteniment d'una natalitat elevada (transició a una demografia "de règim modern").

Creixement intens i sostingut de la població europea al llarg del segle XIX

TRETS DE LA DEMOGRAFIA ESPANYOLA

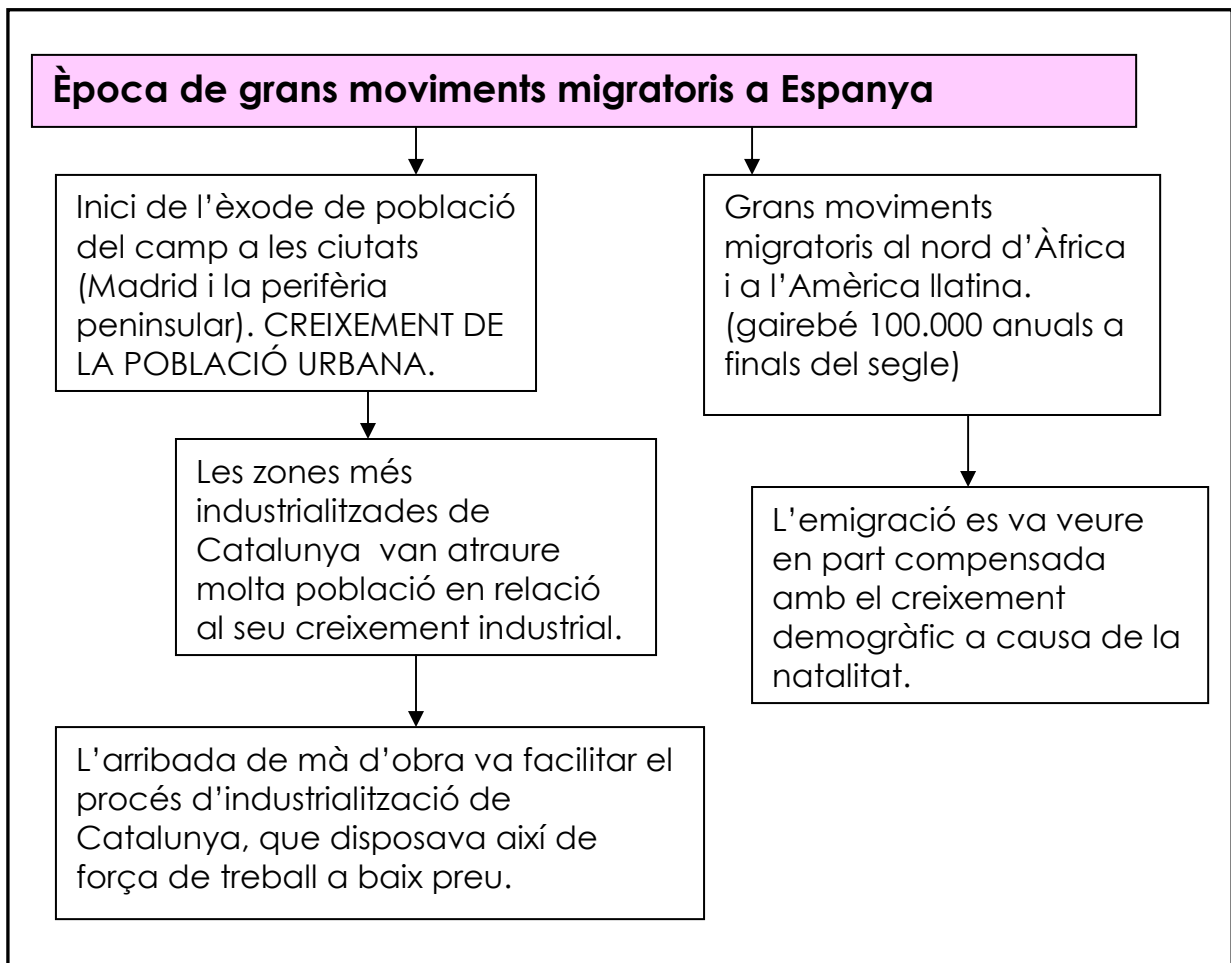
Es van mantenir uns índexs de natalitat i de mortalitat més elevats que a Europa.

- ☞ Mortalitat al voltant del 30 x mil anual. Important incidència les mortalitats per epidèmies.
- ☞ Natalitat entre el 34 i el 38 per mil anual.
- ☞ Creixement vegetatiu al voltant del 6 per mil anual (inferior a la mitjana europea occidental).

- La població espanyola va passar de 10 a 18'5 milions entre 1800 i 1900.
- No existeix cap cens fiable entre 1797 i 1857.
- Es produí una tendència de desplaçament de la població des del centre a la perifèria, on el creixement vegetatiu fou major.

A Catalunya ...

- El creixement fou major (de 900.000 a 2 milions), amb un índex similar a l'uropeu.
- Va augmentar el pes relatiu de Catalunya sobre el conjunt espanyol
- Va augmentar la densitat de població en determinades àrees, sobretot al litoral i a la zona agrícola de Lleida, mentre s'iniciava el despoblament de l'interior i la zona pirenaica.
- A final del segle XIX, la natalitat catalana es va situar en un índex similar a l'uropeu (règim demogràfic "modern").

Propietat de la terra i desamortització: el fracàs de la revolució agrària a Espanya.

Població rural sobre el total
(primera meitat del S. XIX)

- A Espanya, al voltant de 2/3
- A Catalunya, menys del 40 %

LA PROPIETAT DE LA TERRA A ESPANYA

- La major part de la terra pertanyia a **Noblesa i Església**, si bé va anar augmentant la inversió de la burgesia en la compra de terres.
- Poc pes relatiu dels pagesos amb propietats mitjanes o petites.
- Preeminència dels **jornalers**, que treballaven a grans finques a canvi d'un jornal.

Insuficiència del procés de modernització agrícola.

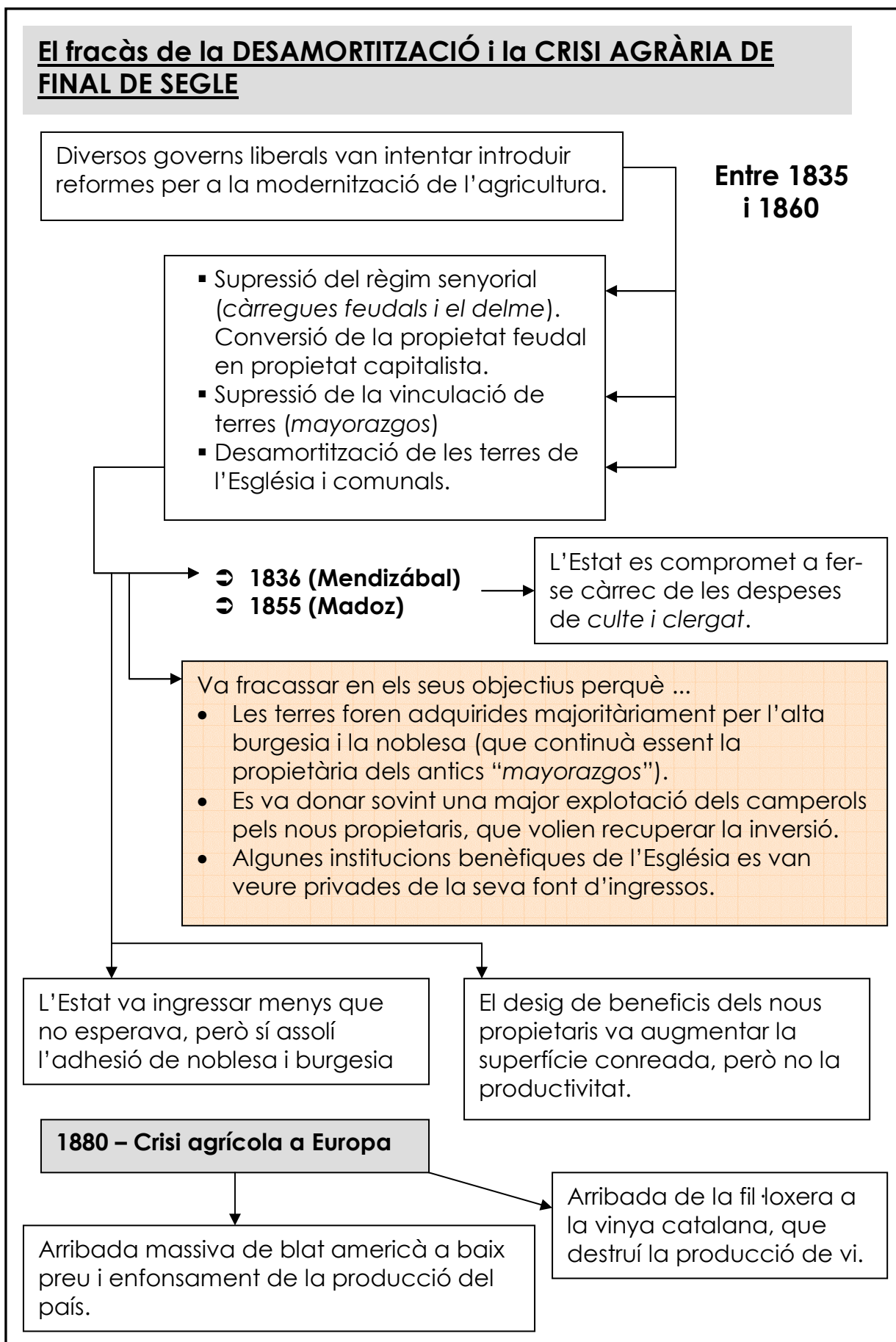
Es va limitar a l'ampliació de les terres conreades (per l'augment de la demanda) i a la introducció de noves eines.

Lenta expansió dels nous transports per consolidar un mercat de productes comercials (vi, oli i fruita...)

Oferta de cereals a nivell de la demanda, que provocava alts preus i pèssima competitivitat amb el baix preu del blat americà.

LA PROPIETAT DE LA TERRA A CATALUNYA

- Preeminència de la **propietat mitjana i petita** i dels arrendament a mig i llarg termini, amb una explotació pel mateix propietari o arrendatari (masies).
- Extensió de nous cultius per a la seva venda al mercat (oli, vinya, fruiters, arròs, patata, fruits secs ...).
- Introducció de noves tècniques, eines, màquines i adobs per augmentar la productivitat (i abandonar el **guaret**), així com l'extensió dels canals de regadiu...
- Millora de la xarxa de ferrocarril que facilitava i abaratia l'arribada dels productes als mercats urbans.

Vapor i cotó a la indústria catalana

El desenvolupament del sector tèxtil a Catalunya

Els antecedents

Tradicició en el sector del cotó des del segle XVIII (les "indianes")

Invenció i ús de la màquina de filar "bergadana" (manual)

Primera meitat del segle XIX

Repatriació de capitals d'Amèrica

Manca de mà d'obra (Guerra del Francès)

Impuls a la mecanització en el filat, i més tard en el procés de teixit.

Introducció de noves màquines

Retard relatiu en la mecanització en relació a l'Europa occidental.

- **Mule-jenny**
- **Selfactines**
- **Telers mecànics**

Segona meitat del segle XIX

Progressiu i accelerat creixement de la producció tèxtil.

Arribada de cotó americà amb preus més barats.

Mercat interior (espanyol) de molt baix poder adquisitiu i de caigudes "cícliques".

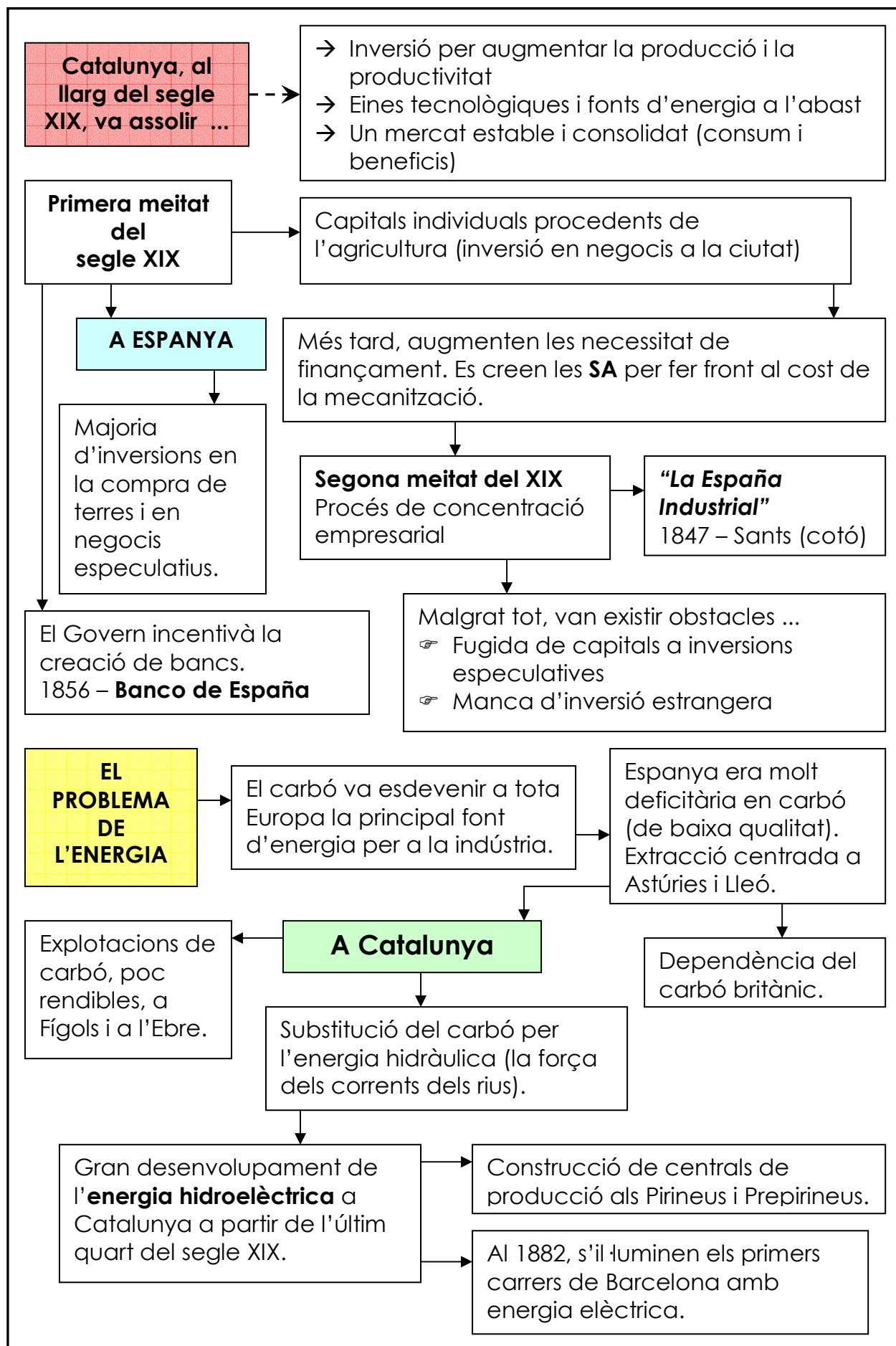
Forta baixada dels preus dels productes tèxtils.

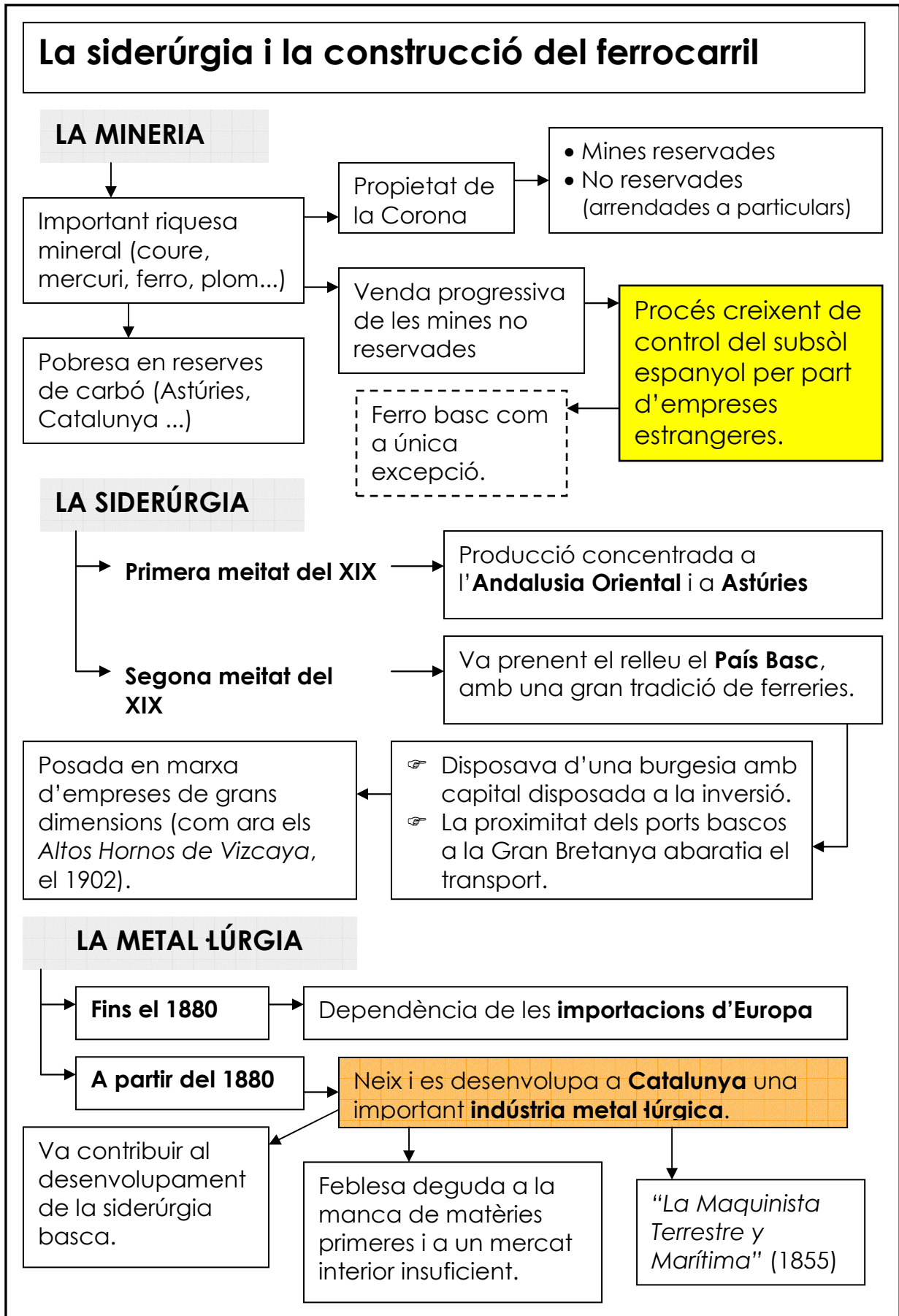
Els industrials catalans van reclamar al govern de Madrid una política PROTECCIONISTA.

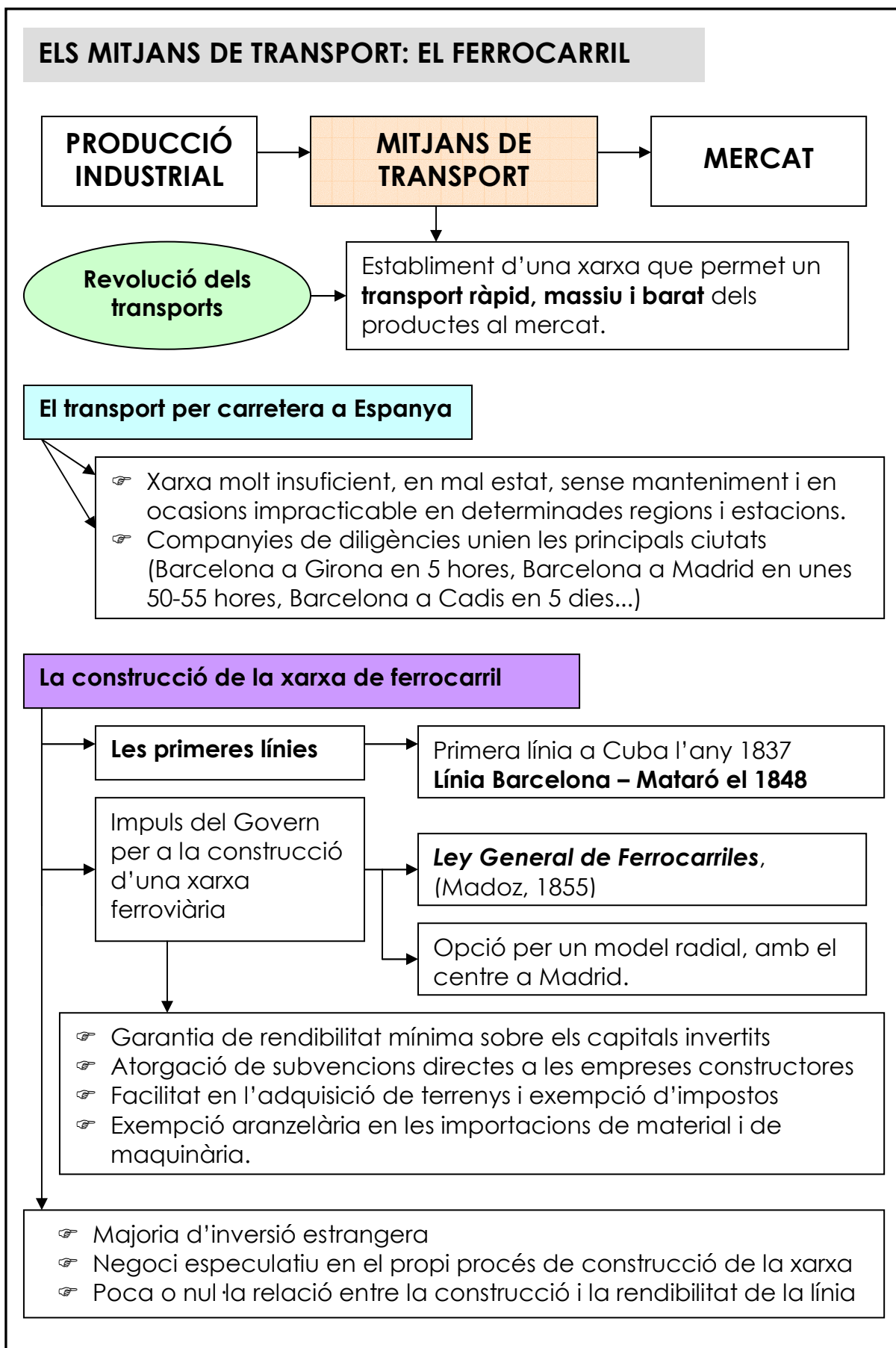
1875 – **LA FEBRE D'OR**
Exclusiva del mercat colonial que provocà un cicle expansiu de la indústria catalana, fins 1898.

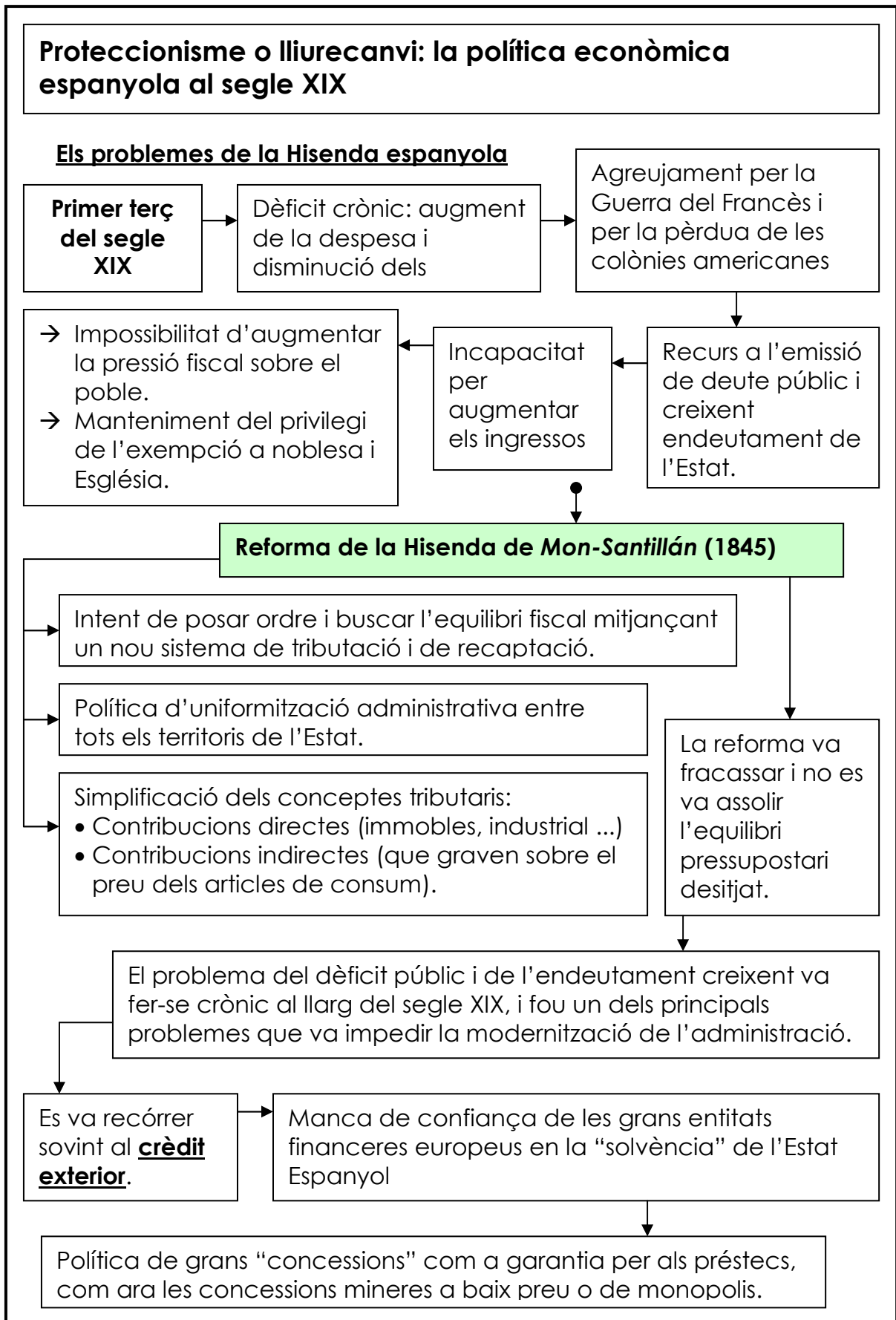
TRETS CARACTERÍSTICS DEL TÈXTEL CATALÀ

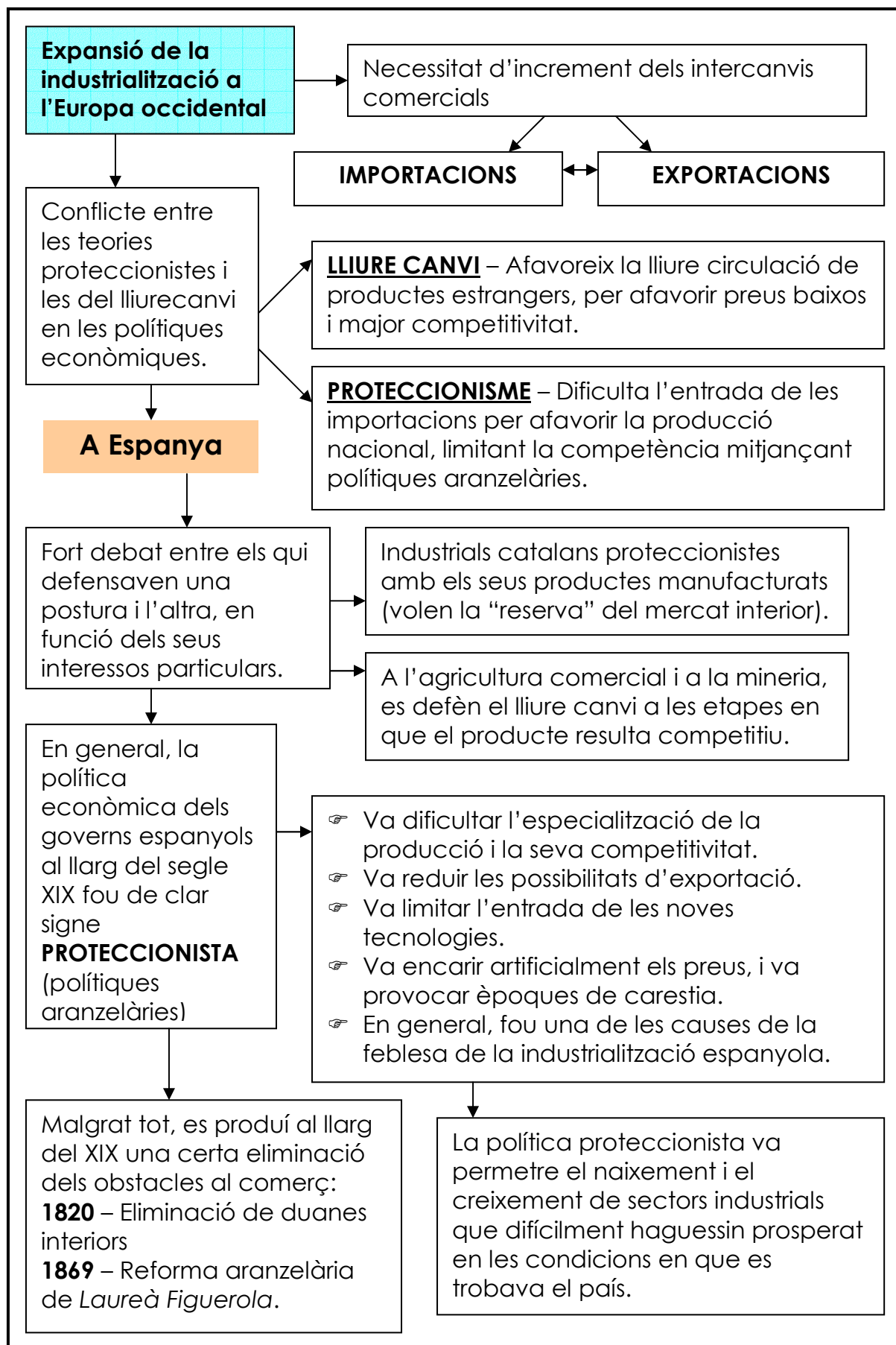
- ☞ Fortament liderat pel cotó (55% dels obrers industrials i 53% de la producció, davant el 16'5% i el 10% de la llana).
- ☞ Ocupava gairebé tot el mercat espanyol, i era molt proteccionista.
- ☞ Es concentrava al litoral i als marges dels rius (Llobregat, Ter ...).
- ☞ Va donar lloc a una forma característica: la **colònia industrial**, on al voltant de la fàbrica, normalment aïllada, es construïen habitatges i altres serveis.
- ☞ Progressiu procés de concentració empresarial.

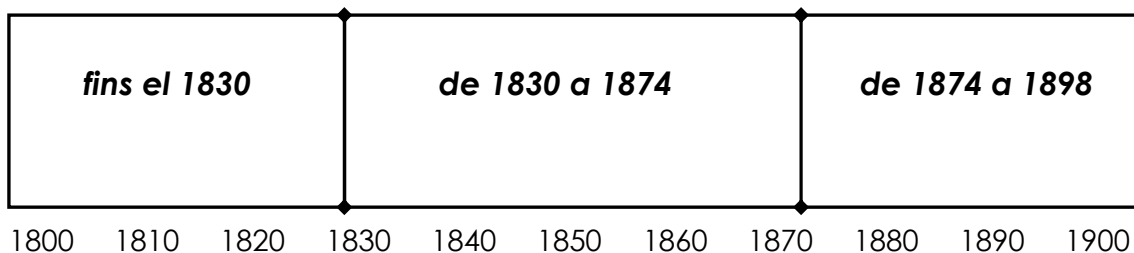

TRETS GENERALS DE L'ECONOMIA A ESPANYA I A CATALUNYA EN EL SEGLE XIX

ETAPA DE CRISI ECONÒMICA

- Successió de crisis de tipus "antic" o de subsistència a causa d'una descens en la producció agrària.
- Estancament i davallada demogràfica.
- Perjudicis en l'activitat comercial per la Guerra amb Anglaterra, la invasió napoleònica i la Guerra del Francès i, sobretot, per la pèrdua de les colònies americanes.
- Fort endeutament de la Hisenda.

ESTANCAMENT ECONÒMIC I REVOLUCIÓ INDUSTRIAL A CATALUNYA

- Gran desenvolupament industrial i creixement econòmic a l'Europa occidental.
- Estancament a Espanya a causa de l'endarreriment de l'agricultura, la feblesa del consum i la inexistència d'una burgesia nacional emprenedora.
- Revolució industrial limitada a Catalunya (proliferació de vapors i colònies industrials, sobretot en el tèxtil del cotó).
- Inici de les desamortitzacions i fi del règim senyorial.
- Inici de la construcció de la xarxa ferroviària
- Manteniment de la crisi de la Hisenda

FRACÀS DE LA REVOLUCIÓ INDUSTRIAL A ESPANYA

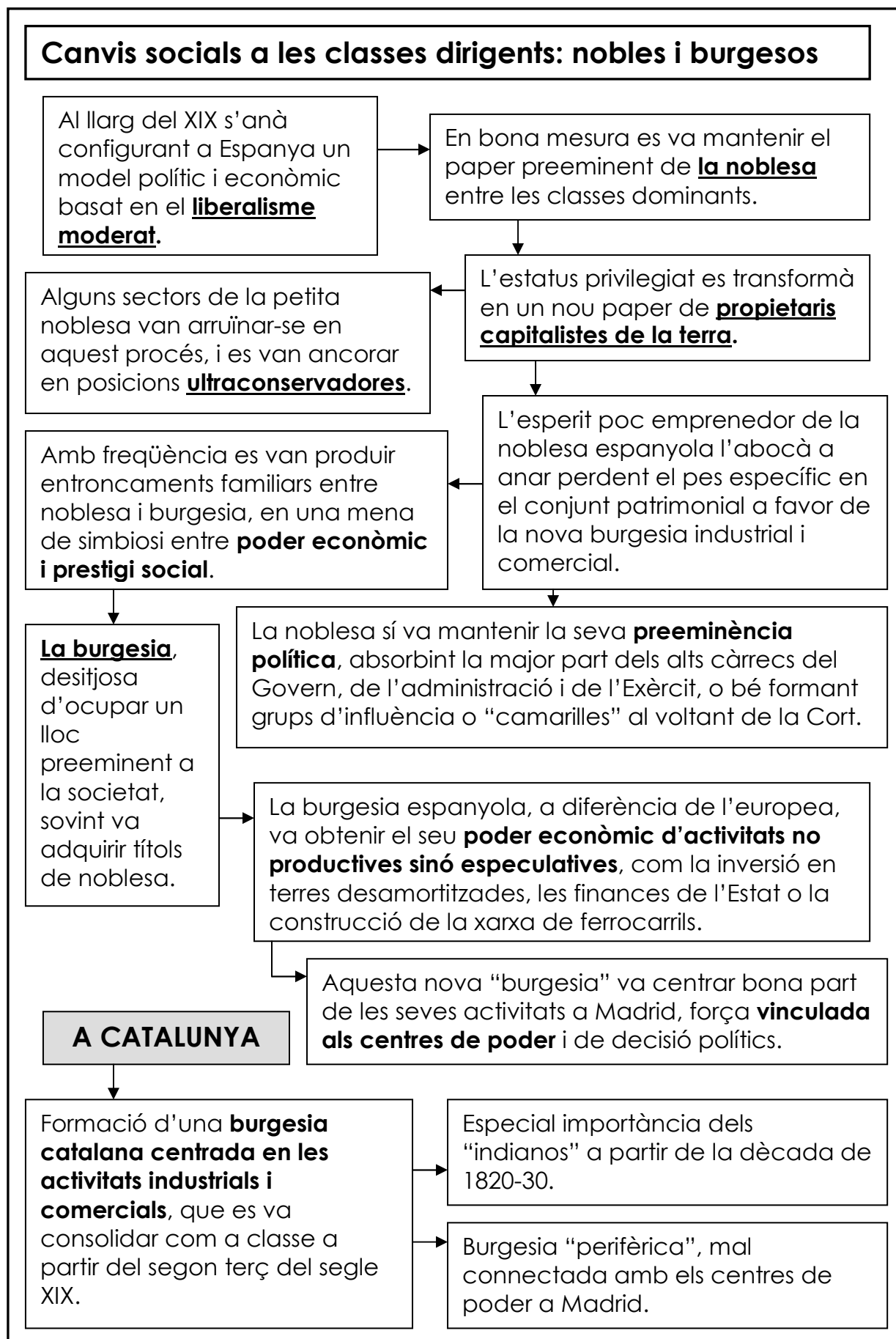
- Retard en el canvi del règim demogràfic.
- Manteniment d'una majoria de població rural.
- Creixement de les grans ciutat i forta emigració camp-ciutat i a Amèrica.
- Insuficiència en l'expansió dels nous sistemes de transport.
- Insuficiència del sistema financer i bancari
- Poc desenvolupament del mercat interior i pèrdua del colonial (1898)
- Defensa d'una política proteccionista per part dels grans latifundistes castellans i dels industrials bascos i catalans.
- "Febre d'or" a Catalunya

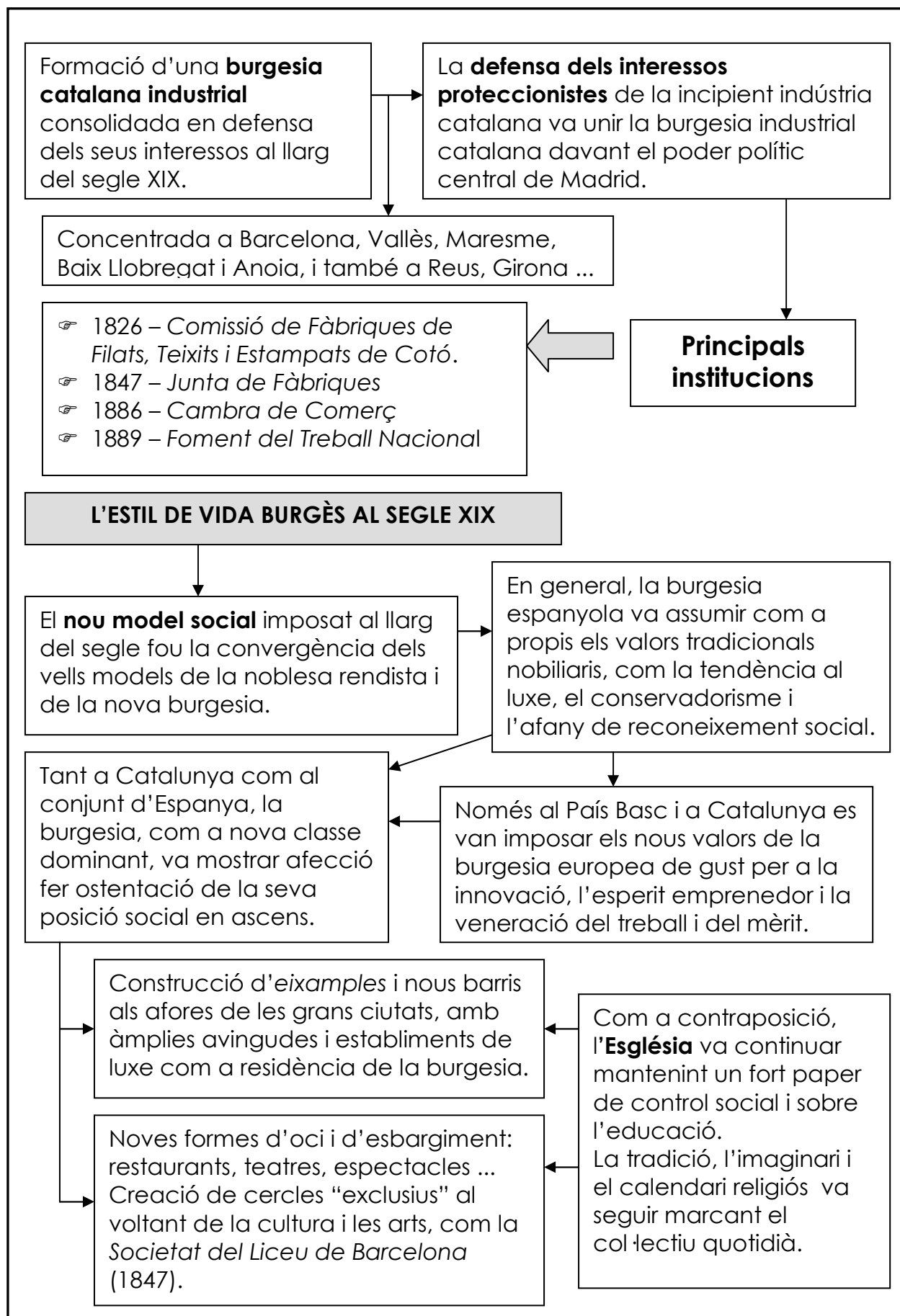
DARRERA DÈCADA DEL SEGLE XIX – Gran crisi agrícola a tota Espanya

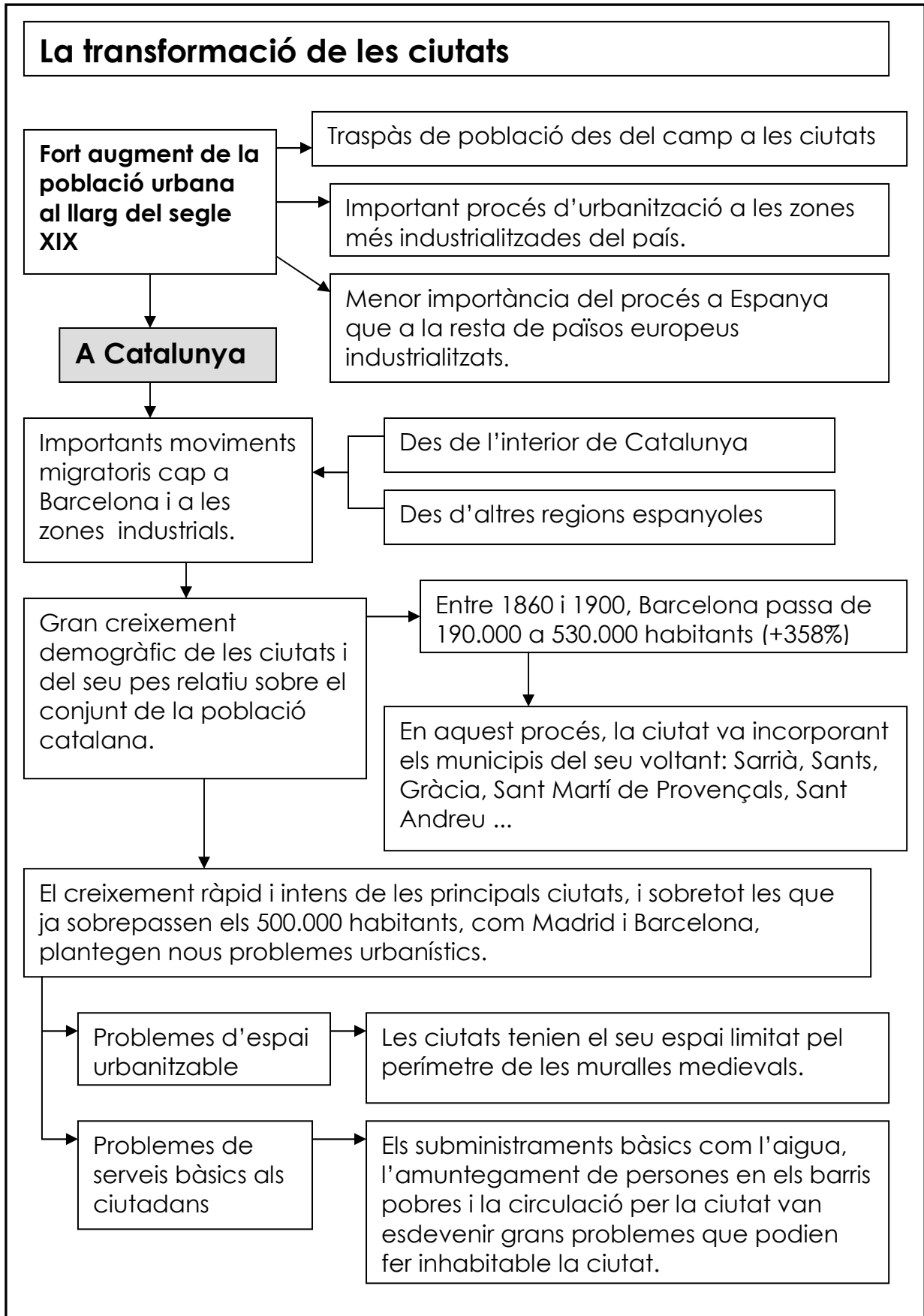
→ Caiguda dels preus agrícoles a causa de la competència exterior

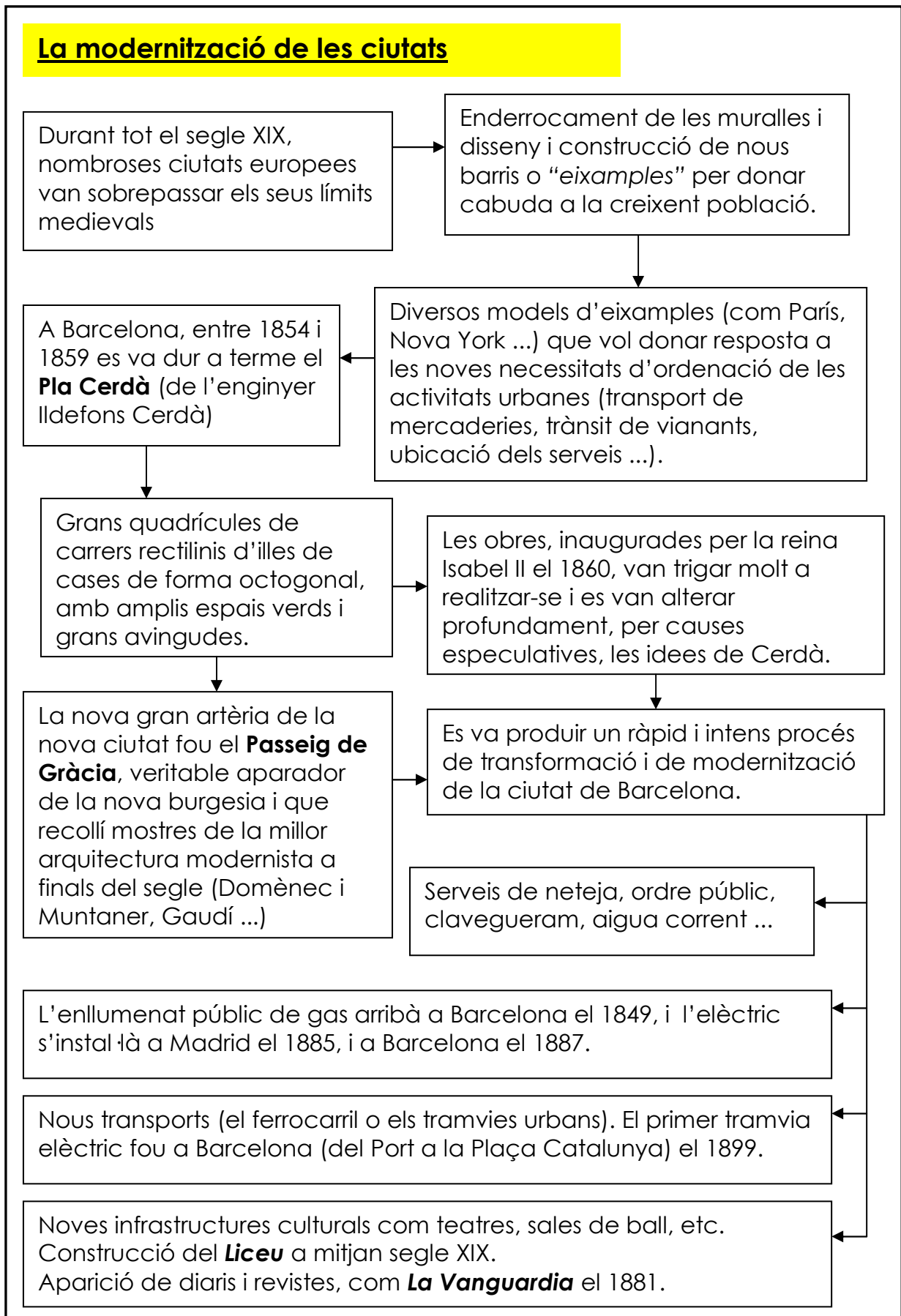
→ Pèrdua de les colònies (Cuba, Filipines ...) el 1898.

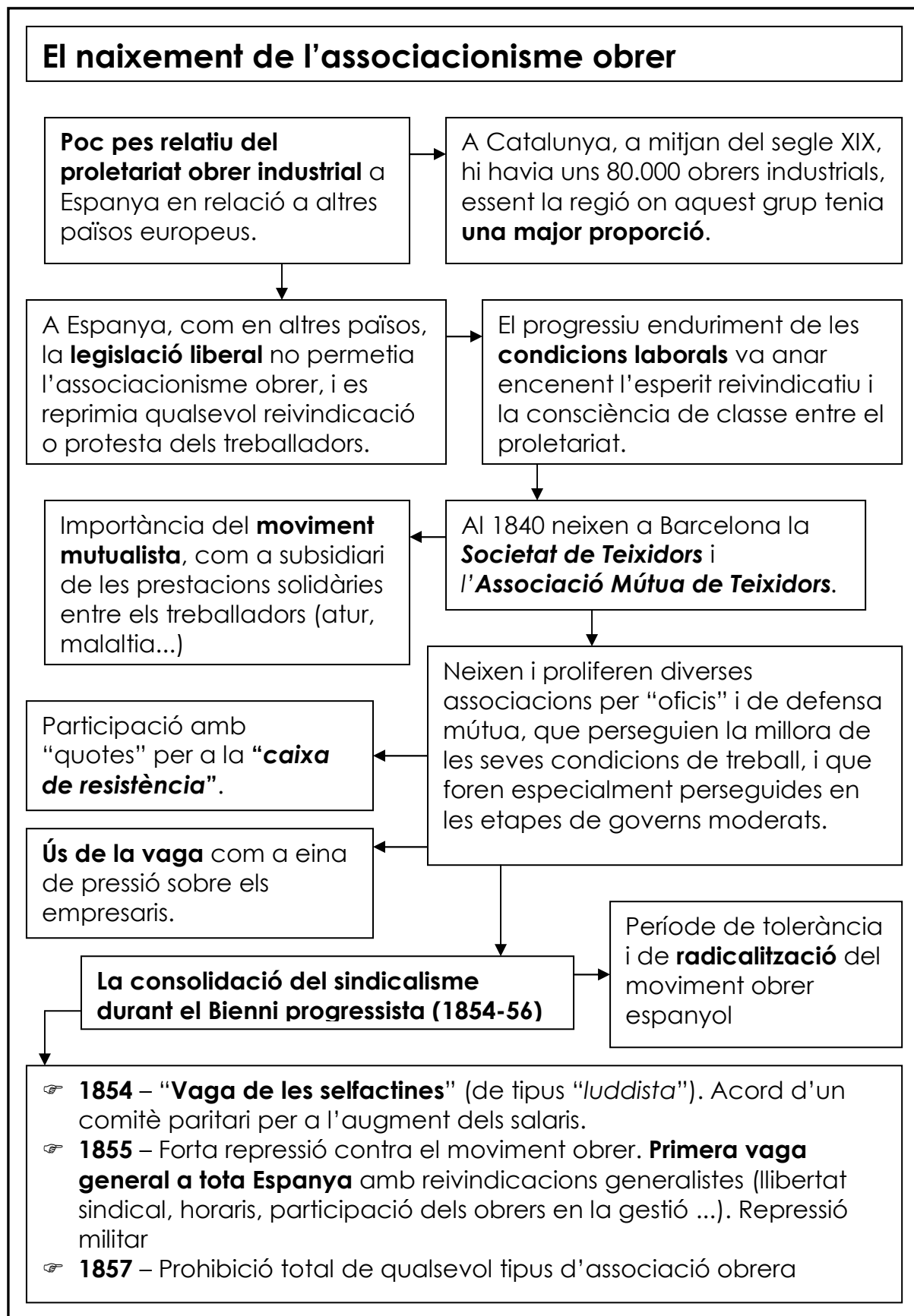
→ Arribada de la plaga de la fil·loxera a la vinya catalana i a tota Espanya

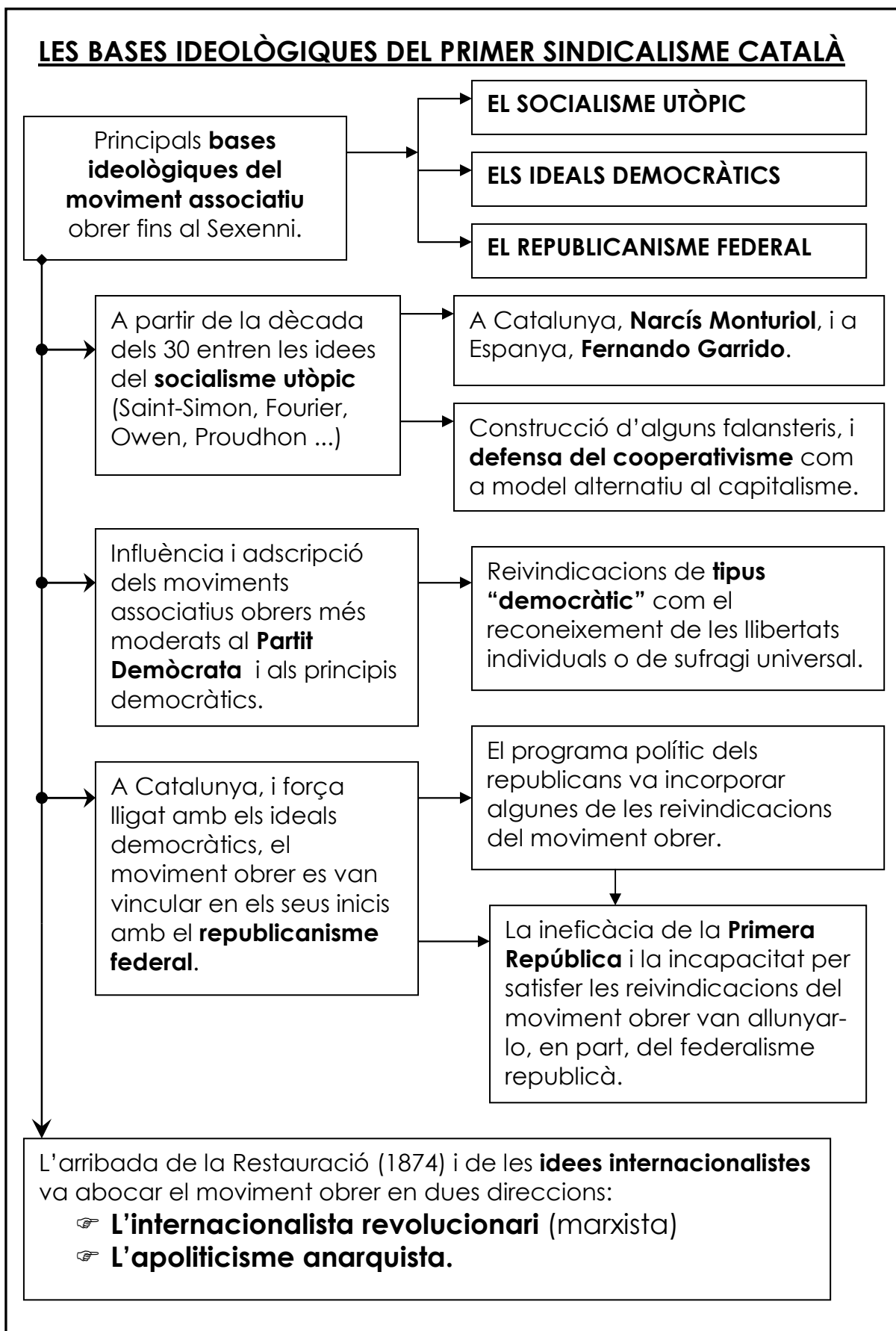

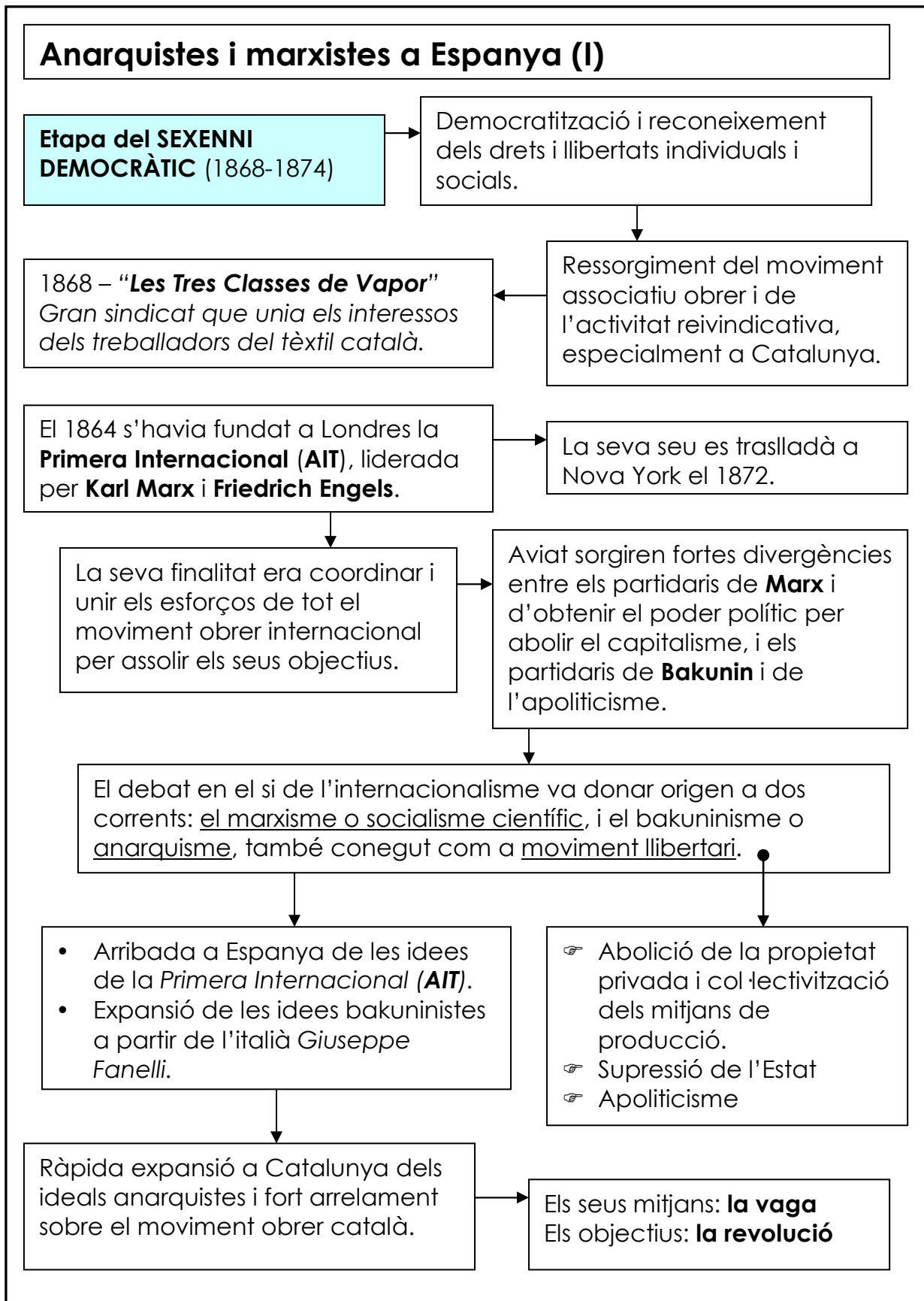

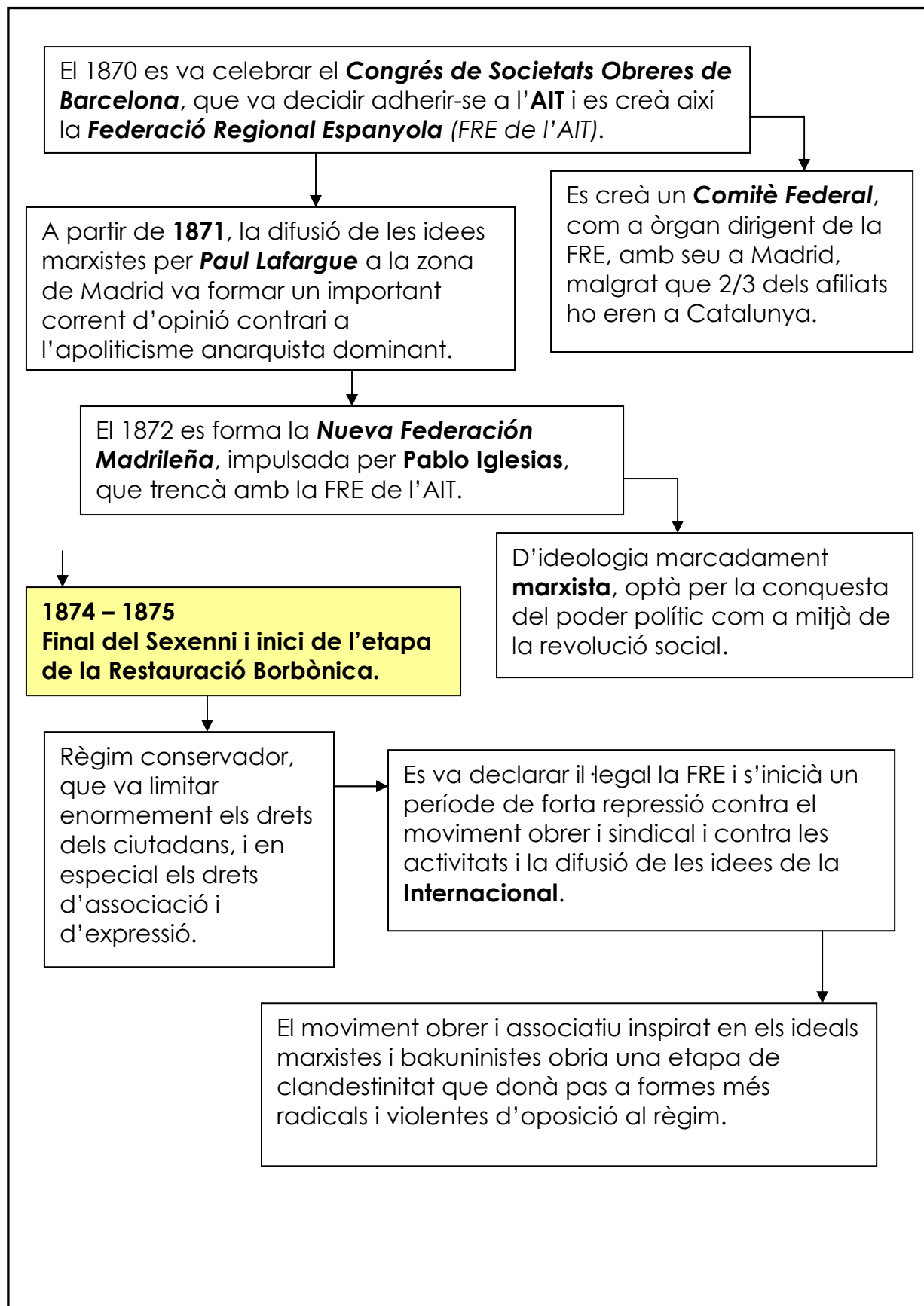

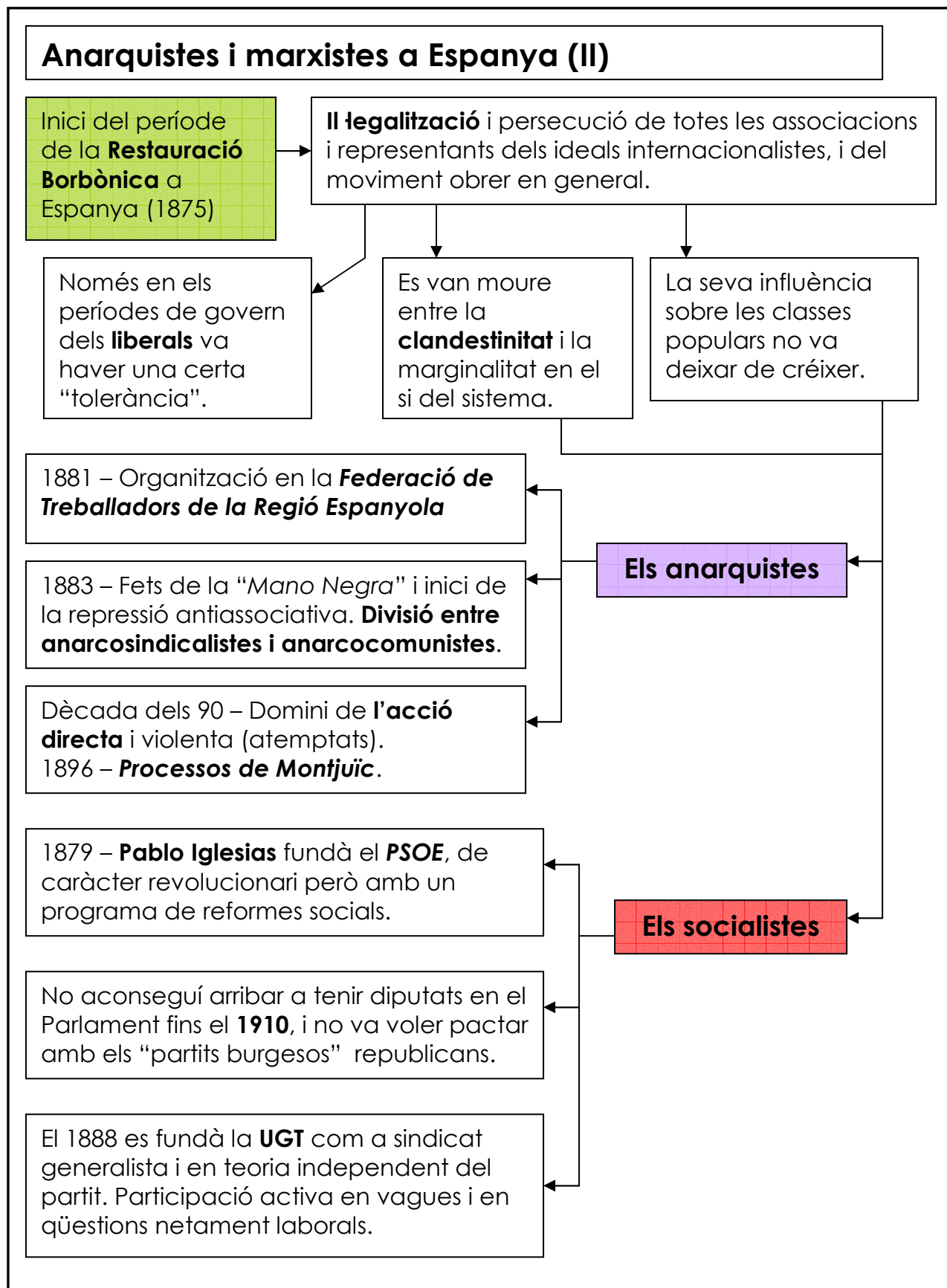

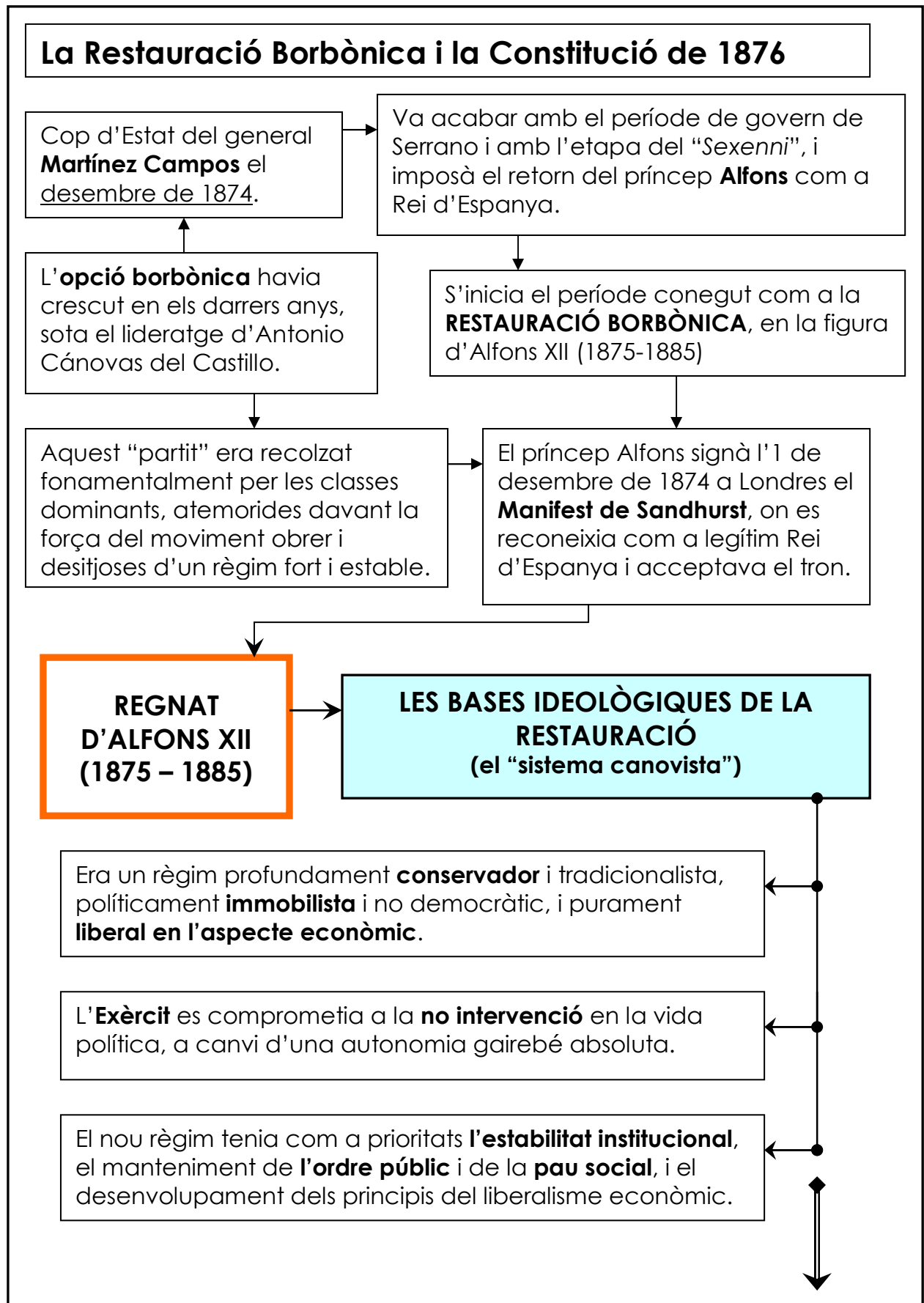

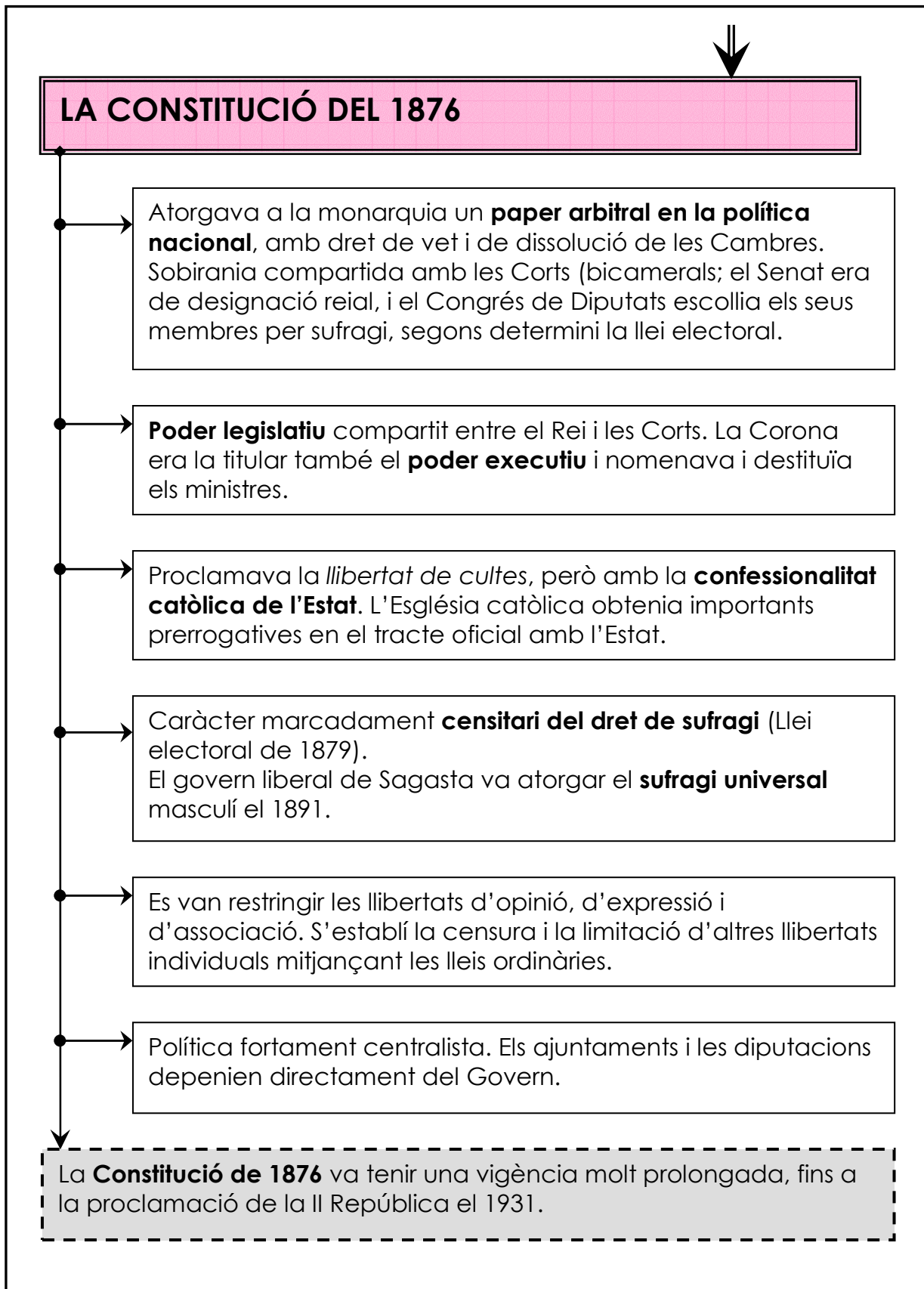

Les bases del sistema de la Restauració

Els primers problemes del nou règim

El **sistema canovista** va assolir importants èxits polítics que consolidaren el règim en els primers anys.

La **Tercera Guerra Carlina** finalitzà el 1876 amb la victòria militar de Martínez Campos a Catalunya i al País Basc, i la fugida de Carles VII a França.

El gral. Martínez Campos aconseguí també la pau a la **guerra de Cuba** (Pau de Zanjón, 1878), en la que es prometia autonomia, l'abolició de l'esclavitud i de reformes polítiques per a l'illa.

La **força del moviment obrer** es reprimí durament i s'il·legalitzaren totes les associacions sindicals i internacionalistes.

Com funcionava el "sistema canovista"?

Un sistema de dos partits "dinàstics"

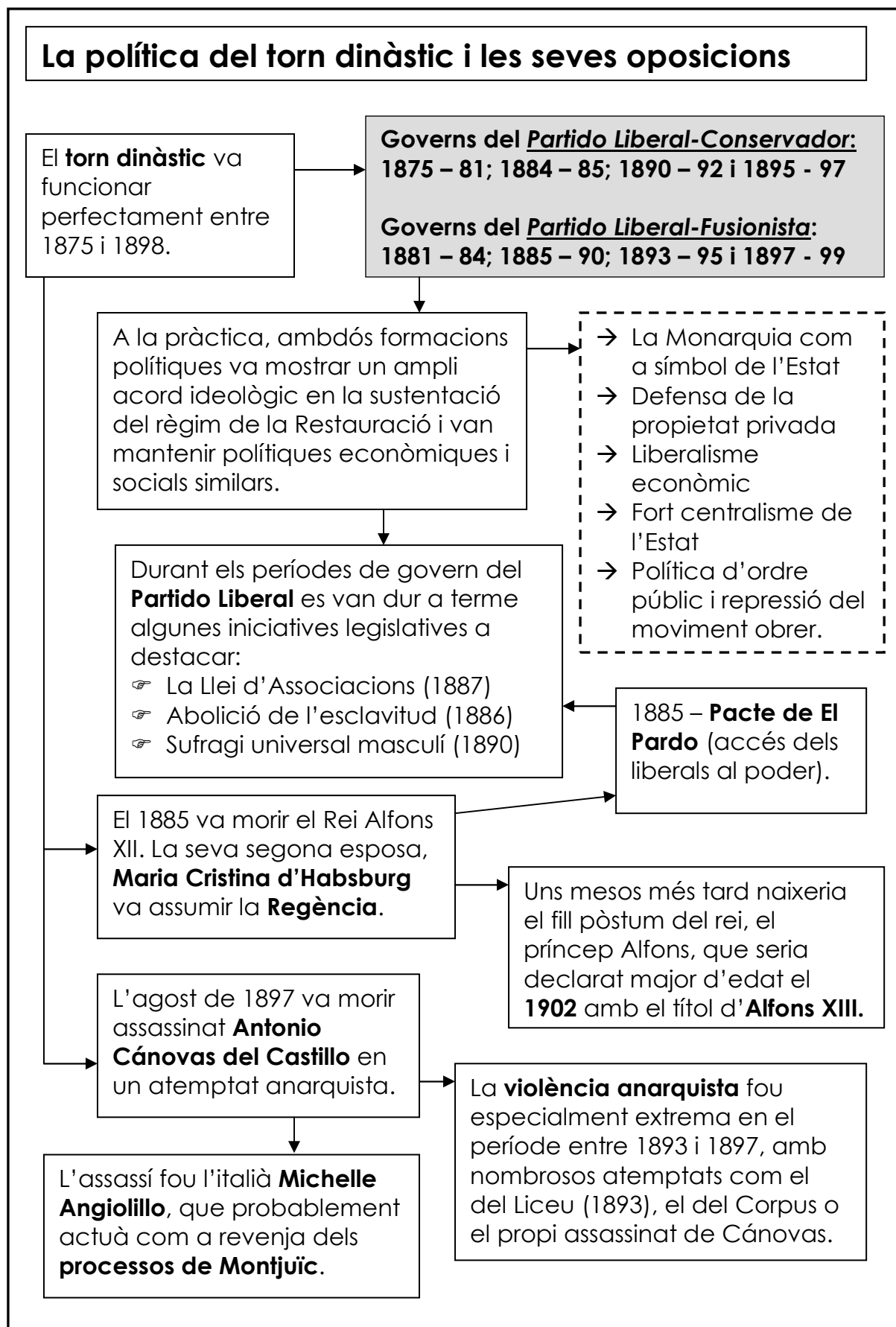
Cánovas va organitzar el **Partit Conservador** (alts funcionaris, noblesa, Església, gran burgesia industrial i mercantil, terratinents...), i M. **Sagasta** el **Partit Liberal** (burgesia, classes mitjanes, professionals liberals...). Tenien poques diferències ideològiques i una representativitat escassa.

Un sistema de "torn pacífic"

Ambdós partits van renunciar als *pronunciamientos* militars per accedir al poder i van pactar una alternança pacífica en el Govern, basada en l'estabilitat del règim i en la corrupció electoral.

Un sistema basat en la corrupció política i electoral

Es practicaren totes les formes de corrupció imaginables, i en especial en l'aspecte electoral: el *cunerisme*, el *caciquisme* i la *tupinada* van formar un entramat complex que garantia que qualsevol elecció fos guanyada sempre pel mateix partit que la convocava. La corrupció generalitzada va mantenir al marge del sistema a qualsevol opció política que no fossin els "partits dinàstics".

LES OPOSICIONS AL SISTEMA DE LA RESTAURACIÓ

L'exclusivisme dels partits dinàstics (*Conservador* i *Liberal*) en el poder va marginalitzar la resta de les opcions polítiques, condemnades a la marginalitat i a la clandestinitat.

Els carlins tradicionalistes

Els republicans

Els internacionalistes

Els nacionalistes bascos i catalans

El **carlisme** va perdre força i es dispersa a mesura que es consolida el règim de la Restauració.

Va perdre en bona part el suport formal de l'Església catòlica .

El 1888 es fundà el *Partido Tradicionalista* que aplegà els carlins més reaccionaris i antiliberals.

Els **republicans** van participar en el joc electoral del règim i van ser presents en el Parlament com a minoria.

El republicanisme va partir diverses **divisions internes** que l'afebliren (liderats per Castelar, Salmerón, Ruiz Zorrilla ...)

A Catalunya va mantenir-se el *Partit Republicà Federal* de **Pi i Margall** com una força important amb la defensa d'un model federal per a l'Estat.

El 1893 es fundà la *Unión Republicana*, que obtingué grup parlamentari propi.

En general, els republicans van perdre el suport i la influència en l'àmbit del moviment obrer, que va tendir a radicalitzar-se i a aplegar-se sota les **idees internacionalistes**.

Els **socialistes** es van organitzar políticament.

El 1879 **Pablo Iglesias** funda el *Partido Socialista Obrero Español*, que es definia com un *partit revolucionari*

La Guerra de Cuba i Filipines: el final d'un Imperi

A finals del XIX, Espanya mantenia un **Imperi colonial** força gran.

A **Àfrica**: la franja nord del Marroc, l'Ifni, el Rio de Oro (Sahara Occ.) i Rio Muni (Guinea Eq.)
 Al **Carib**: Cuba, Puerto Rico i la part occidental de l'illa de Santo Domingo
 Al **Pacífic**: les Filipines, l'illa de Guam, i alguns altres arxipèlags menors (les Carolines, les Marianes ...).

La debilitat econòmica i les dificultats polítiques feien difícil un control real de la metròpoli espanyola sobre les seves colònies.

Guerra dels 10 Anys (1a Guerra de Cuba, 1868-1878)

"Guerra Chiquita" (1879)

Condicions per a la inestabilitat política a Cuba:

- Incompliment dels acords de la **Pau de Zanjón**
- Insuficiència en el procés de reformes (rebuig del **projecte d'Estatut** cubà el 1893)
- **Política altament proteccionista**, que dificultava les relacions comercials de la burgesia criolla.
- Interessos comercials i d'expansió imperialista dels **Estats Units**.
- Qüestió de l'**esclavitud** (abolida el 1888)

Grito de Baire (1895)
 Insurrecció general a Cuba sota el lideratge de **José Martí**.

Inici de la **Segona Guerra de Cuba** (1895-1898)

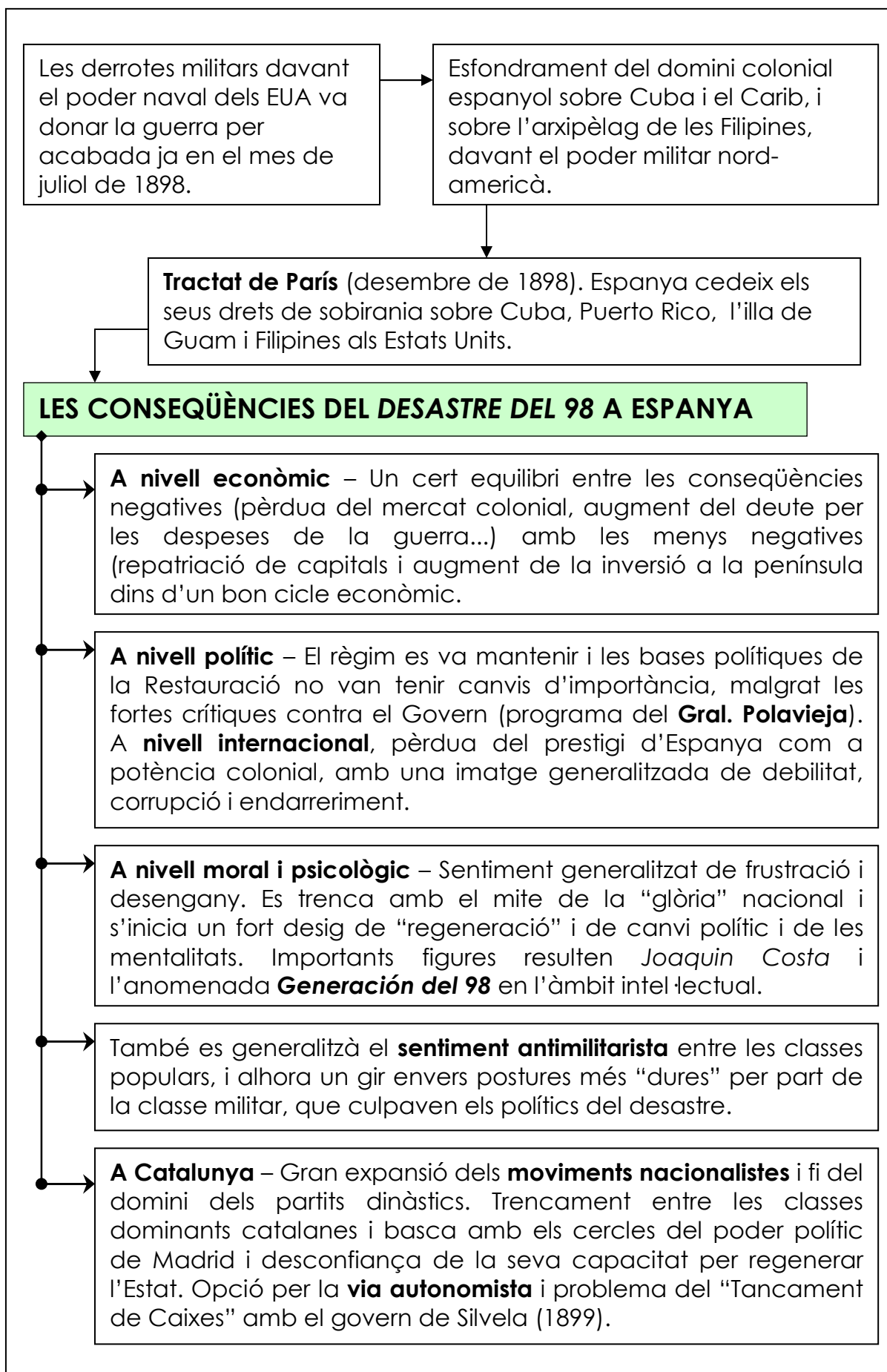
1895-97 – Ofensiva de l'exèrcit espanyol (V. Weyler) - Estratègia de la "concentració de rebels", que causà una extraordinària mortalitat.

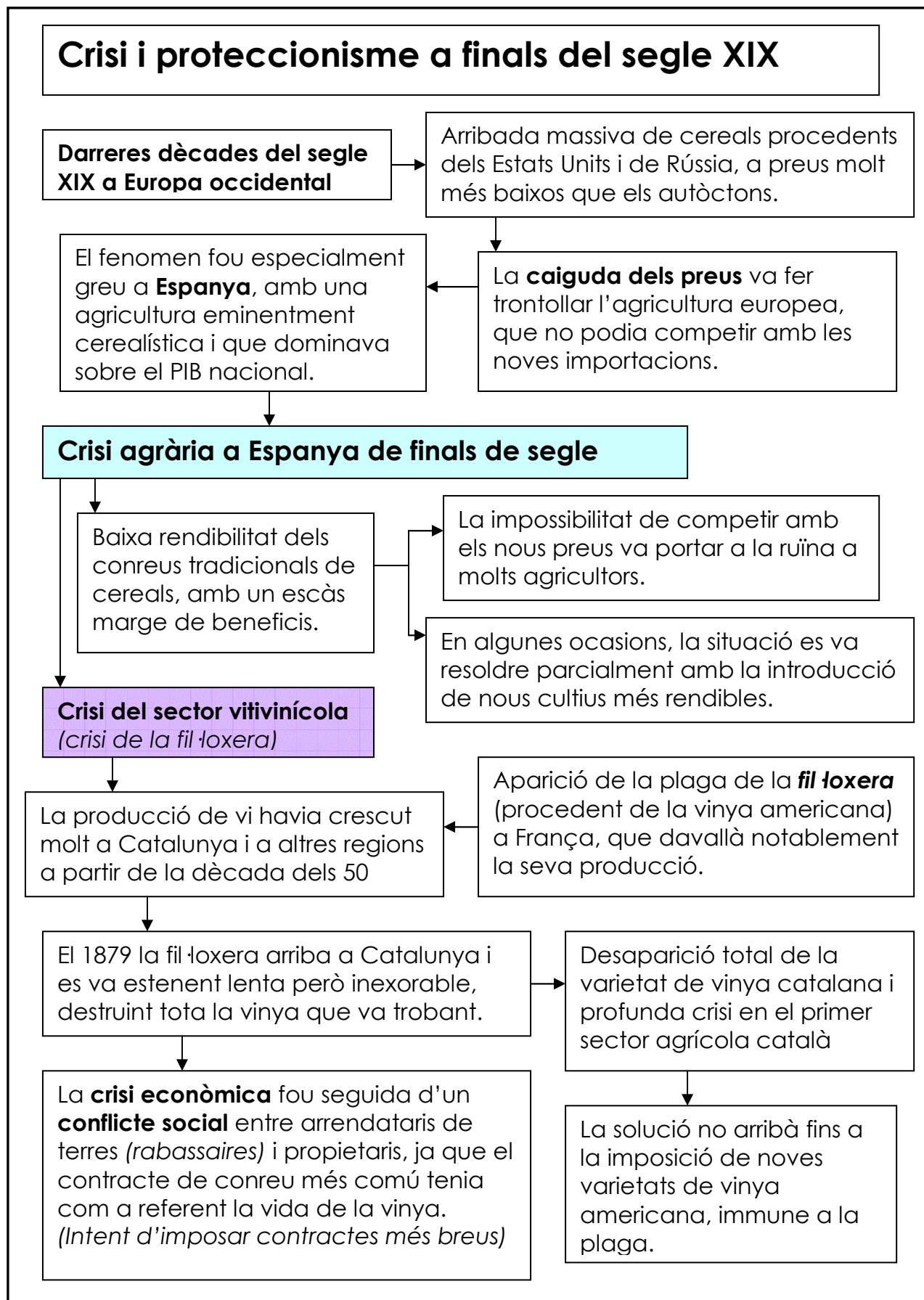
1897-98 – El govern liberal intentà la reconciliació (concessió de l'autonomia a l'illa), però no fou possible per la intervenció dels EUA.

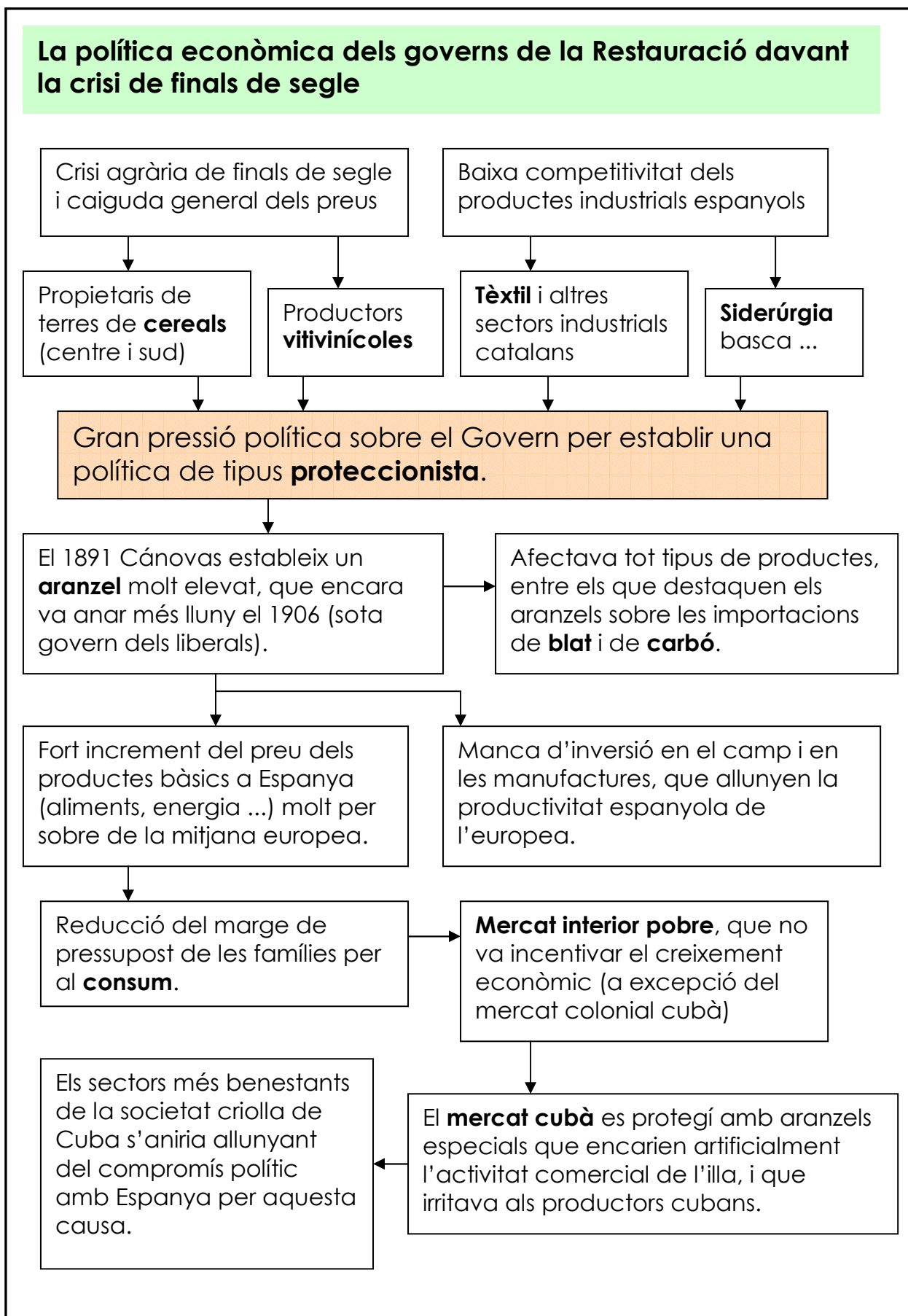
Febrer de 1898 – Incident del **Maine** al port de l'Havana

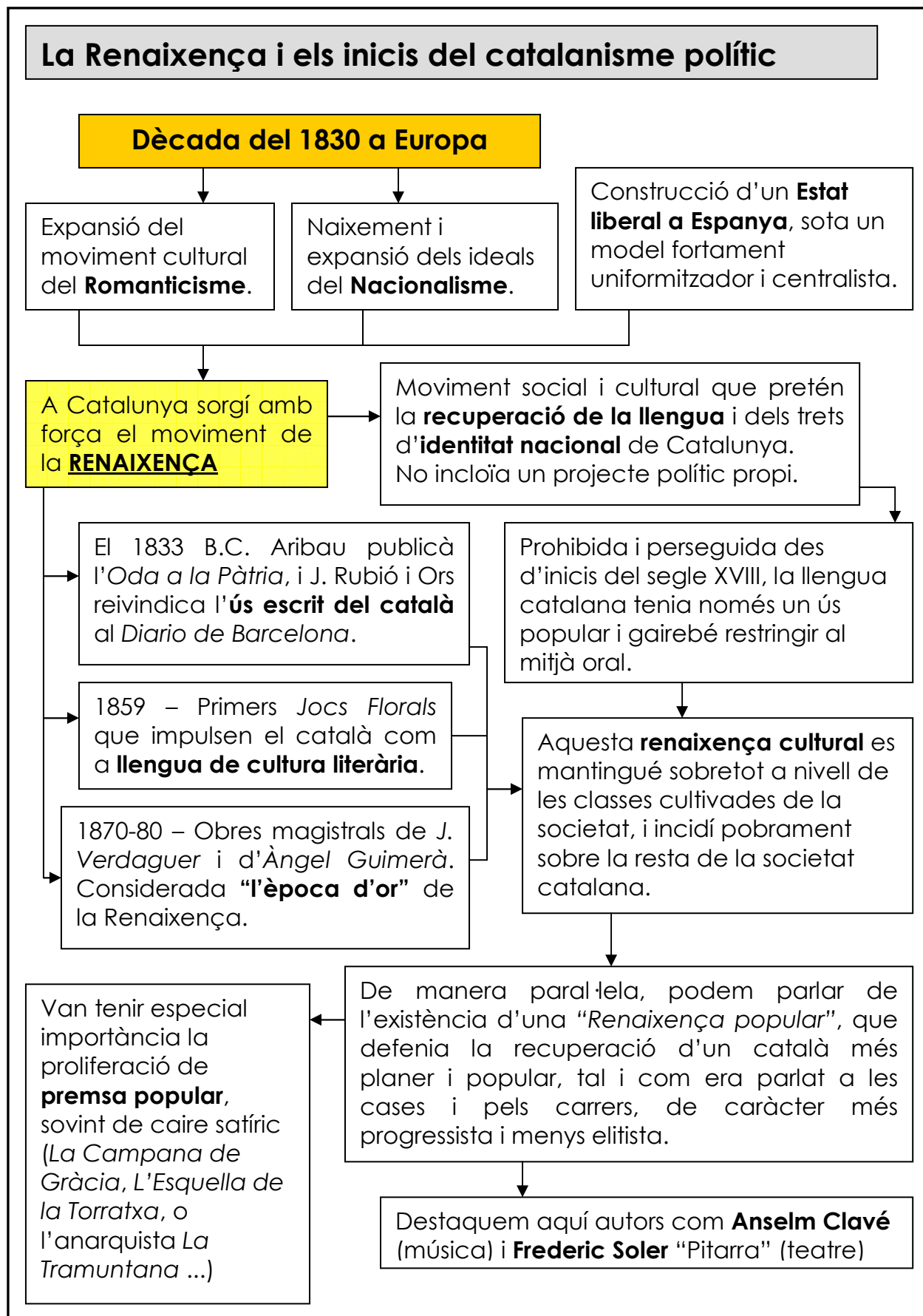
Abril de 1898 - Esclat de la **Guerra Hispano – Nord-americana**, en el doble escenari de Cuba i de les Filipines

Les flotes dels EUA van aconseguir ràpides i fulgurants victòries sobre les esquadres espanyoles a **Santiago** (Cuba) l'1 de maig de 1898 i a **Cavite** (Filipines) el 3 de juliol.

El naixement del catalanisme polític

Dècada dels anys 1830 i 1840

Les Bullangues,

moviments insurreccionals populars de clar caràcter social i contra el procés de centralització de l'Estat liberal. Les Bullangues defenien el caràcter particular català davant la uniformització que duia a terme el Govern de Madrid.

El Sexenni Democràtic (1868-1874)

El federalisme republicà,

que va arrelar fortament a Catalunya representat per *Francesc Pi i Margall*, i el **PRDF**, que amb les aspiracions democràtiques, reivindicà un **nou model d'Estat descentralitzat** i respectuós amb la pluralitat d'identitats nacionals dins d'Espanya. També destaquen noms com *Narcís Monturiol* o *Valentí Almirall*.

Els primers anys de la Restauració Borbònica (1875-1886)

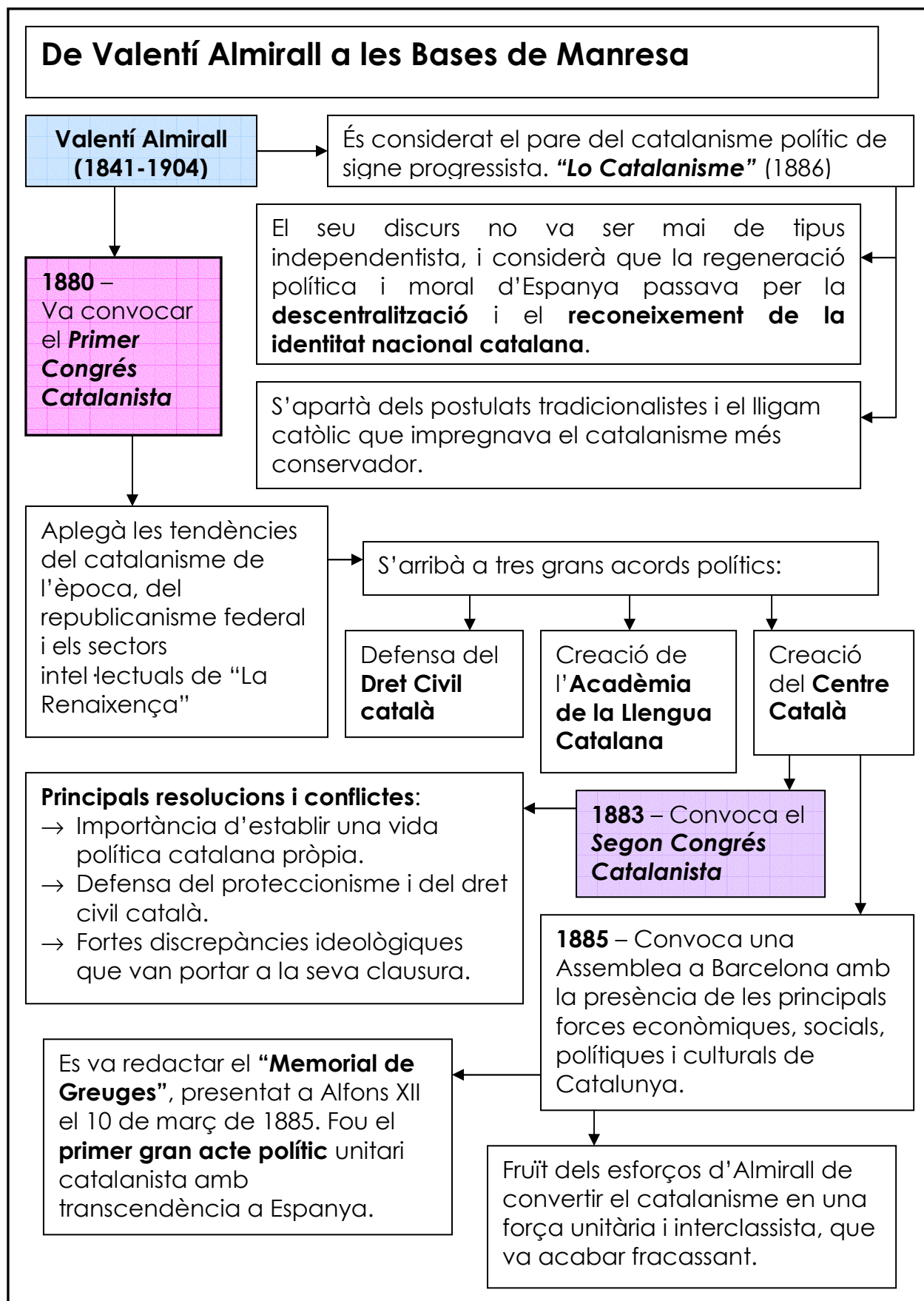
El fracàs de la **la República** va fer perdre força al federalisme a Catalunya, malgrat que a l'any 1883 el Congrés del PRDF a Barcelona, amb Josep M. Vallès i Ribot com a líder, presentà un projecte de **Constitució de l'Estat Català dins la Federació Espanyola**, de caràcter fortament democràtic, pactista i descentralitzat.

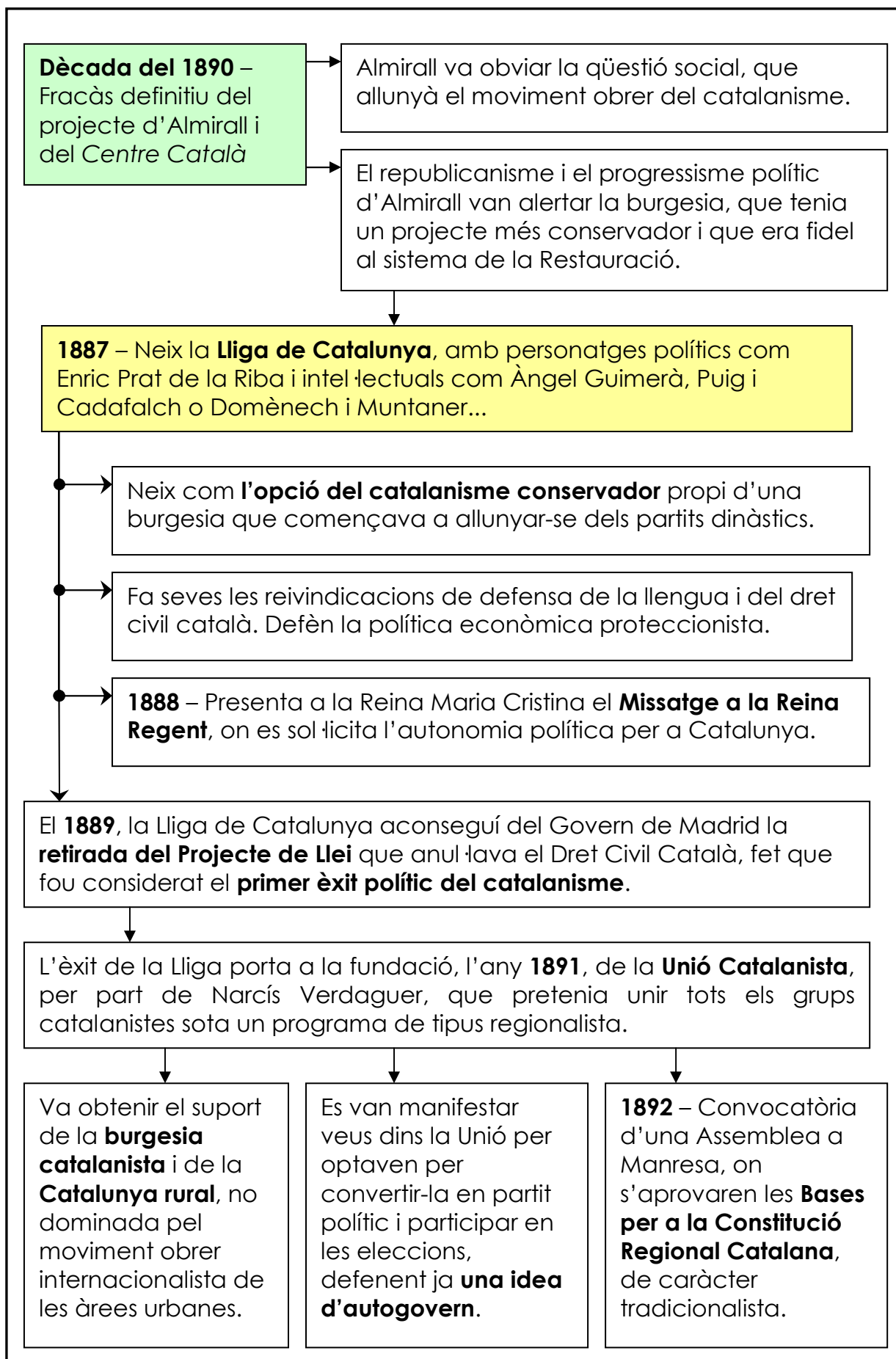
El pensament de Valentí Almirall

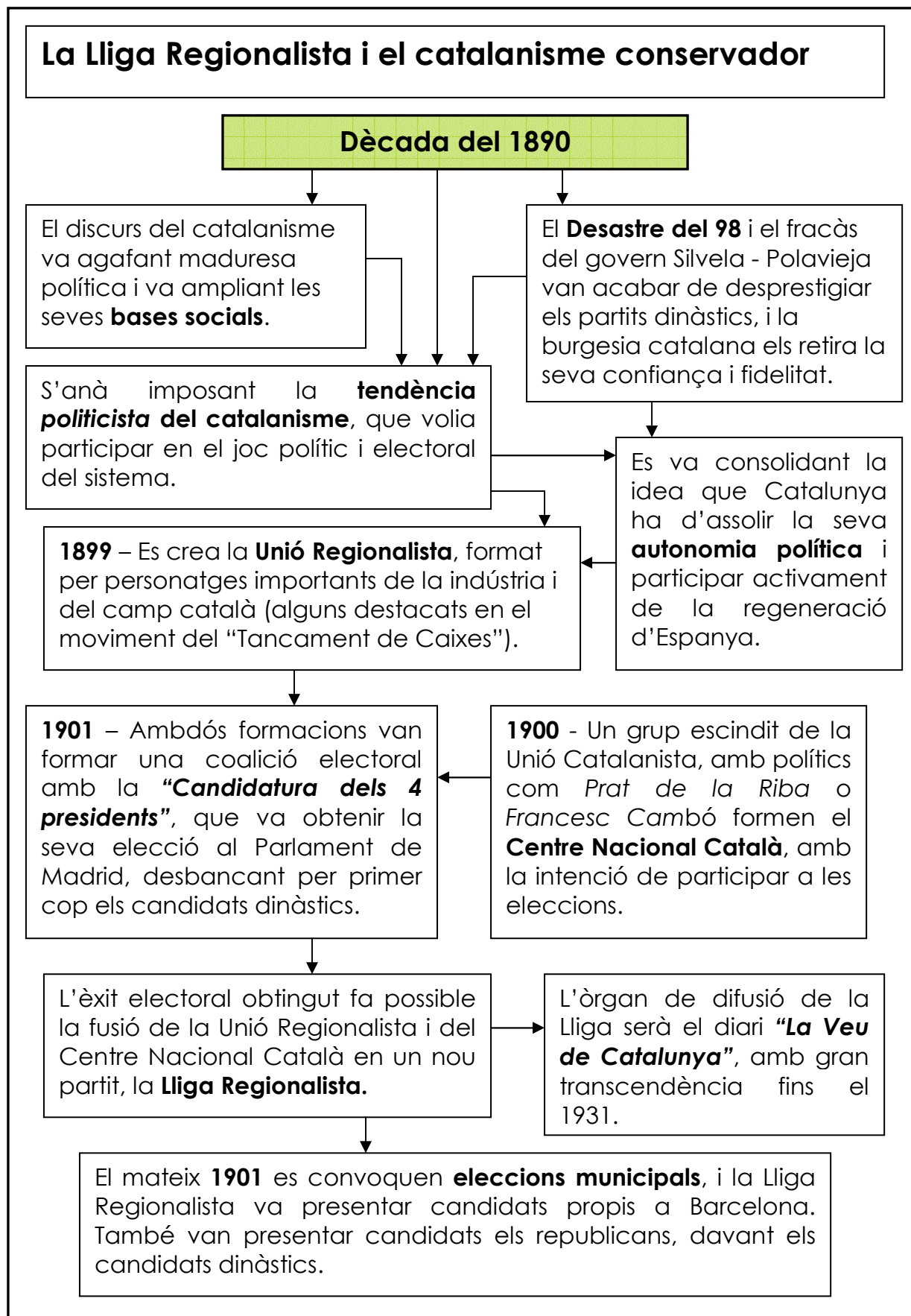
Fou un dels principals pensadors i polítics republicans de l'època. Entre 1869 i 1873 va fundar i dirigir el diari ***El Estado Catalán***.

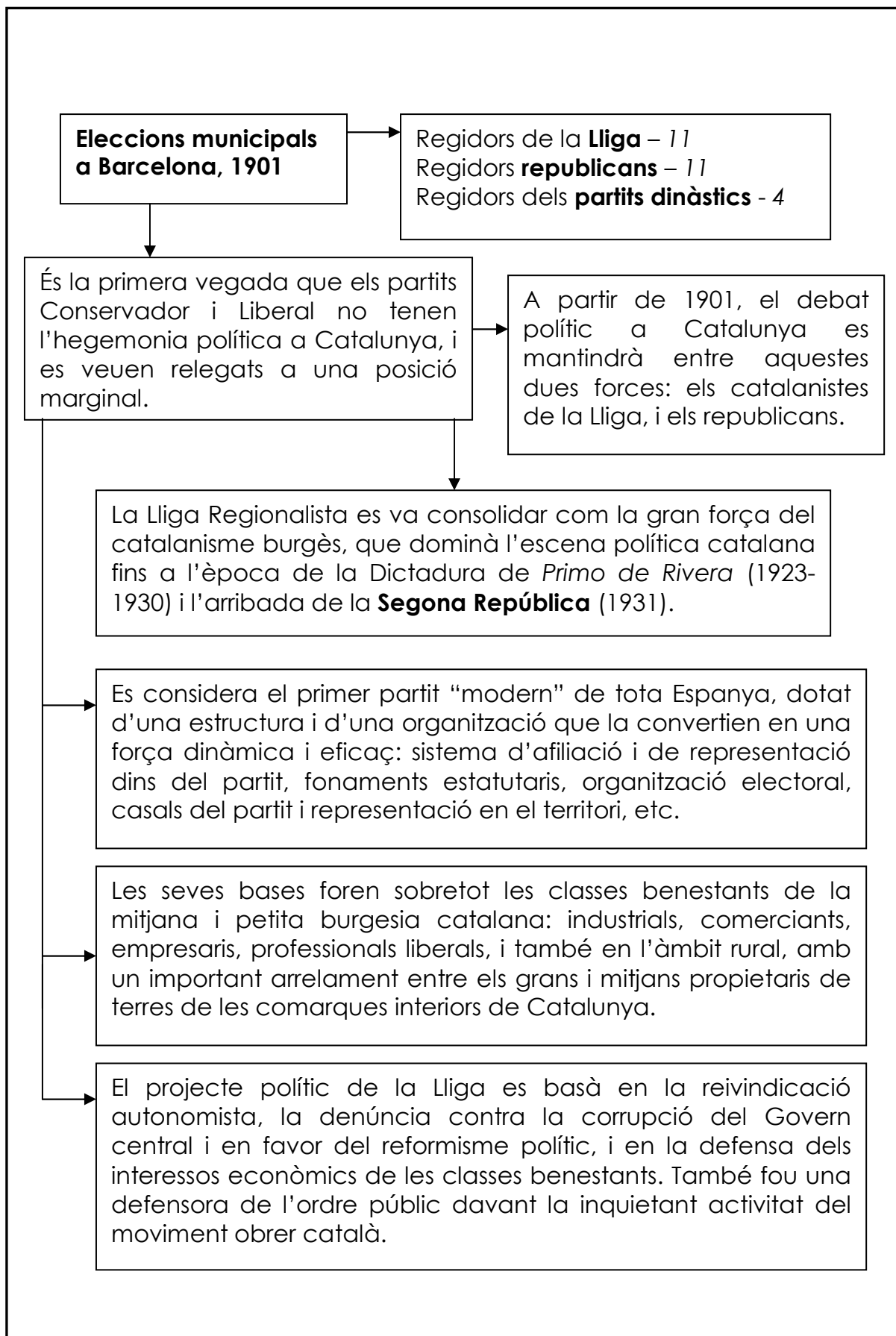
Creia que la necessària modernització d'Espanya passava per la prèvia constitució d'un ***Estat Català*** i en la **federació voluntària dels pobles ibèrics en pla d'absoluta igualtat**, llibertat i amb unes bases de democràcia i actitud de regeneració política.

Al 1881 Valentí Almirall trencà amb Pi i Margall i amb el PRDF i va centrar el seu discurs en el **catalanisme polític progressista**.

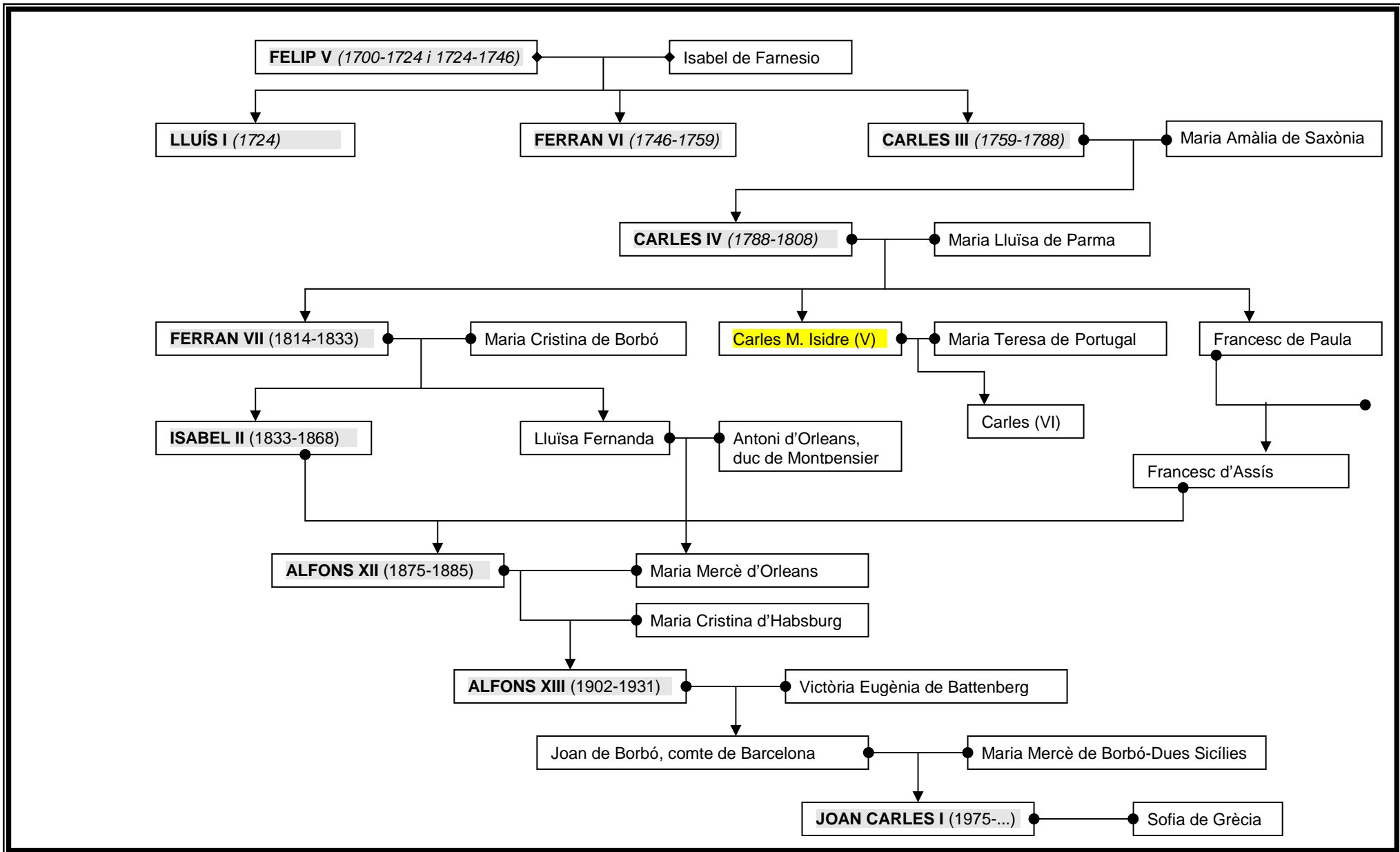

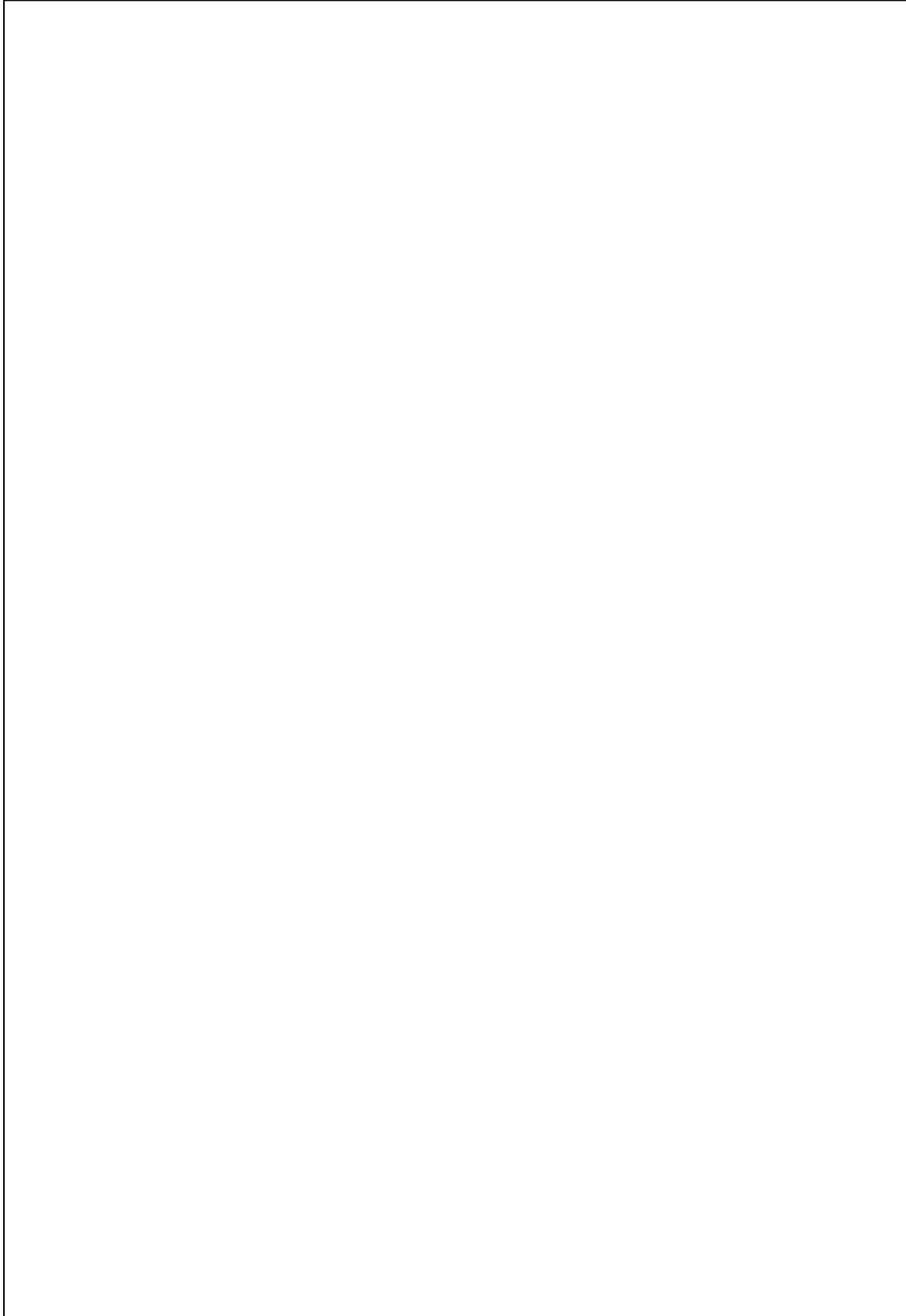

LA CASA DE BORBÓ A ESPANYA

NOTES

A large, empty rectangular box with a thin black border, occupying most of the page below the 'NOTES' header. It is intended for the student to write their notes on the subject.